

Bij de Les

magazine voor schooldecanaat en leerlingbegeleiding

NVSNVL

De vereniging voor alle
begeleiders in het vo en mbo

Talenten en excellenties

De kracht van ieder individu

18 Vakwedstrijden op het allerhoogste podium

22 Zonder feedback kun je niet excelleren

26 NVS-NVL Academie: Op welk vlak wil jij jezelf verbeteren?

2 NOVEMBER 2017

EINDHOVEN

Landelijke Congres

AUTISME

5E NATIONALE EDITIE

WWW.CONGRESBURO.COM/AUTISMECONGRES2017

Geaccrediteerd door o.a. Lerarenregister, Registerplein en NIP K&J / NVO-OG

Bij de les wordt acht keer per jaar uitgegeven door NVS-NVL, de Nederlandse Vereniging van Schooldecanen en Leerlingbegeleiders.

Een abonnement is inbegrepen bij het lidmaatschap van NVS-NVL. Losse abonnementen kosten € 65,- per jaar.

Adres

Mauritsstraat 100
3583 HW Utrecht
030 254 39 29
Bijdeles@nvs-nvl.nl
www.nvs-nvl.nl

Redactie

Pim Wijers, hoofdredacteur
Christel Isphording, Leo Molenaar, Truda Zijp

Eindredactie

Truda Zijp

Aan dit nummer werkten mee

Marjolein Albert, Marc Drenth, Peter Huwae, Annemiek Jonker, Inge Kirsten, Axelle de Roy, Simone Rütten, Twan Stemkens, Olaf van Tilburg

Fotografie & Illustratie

Archief Bij de Les, iStock
WordSkills Netherlands
Cover: TechniekBeeldbank.nu

Contact

Reacties, suggesties en redactionele bijdragen naar:
bijdeles@nvs-nvl.nl
communicatie@nvs-nvl.nl

Advertenties

Elma Media
Silver Snoek - Salesmanager
0226 331 600
s.snoek@elma.nl

Vormgeving

Elma Media
0226 331 600
Keizelbos 1
1721 PJ Broek op Langedijk

Drukwerk

Elma Media

Abonnementstermijn:

Abonnementhouders kunnen hun abonnement op Bij de Les opzeggen tegen de eerste dag van een maand met inachtneming van een opzeggingstermijn van één maand. Deze regeling geldt niet voor leden omdat leden Bij de Les in het kader van hun lidmaatschap gratis ontvangen.

Uitgever en redactie van Bij de Les zijn niet verantwoordelijk voor enig handelen op grond van de in Bij de Les gegeven adviezen en/of gedane mededelingen

Nummer 1 jaargang 14

ISSN 1871-8728

REDACTIONEEL

Talenten en excellenties zijn er in alle soorten en maten. Ik kan bijvoorbeeld heel goed niets doen. Daar heb ik een groot talent voor. Een halve zaterdag in bed doorbrengen terwijl het buiten 31 graden is? Ik doe het zonder me een tweede schuldig te voelen. Direct na werk met de gordijnen dicht in mijn pyjama een thuisbezorgde pizza (géén Hawaii!) eten en Netflix kijken? Werkelijk zalig. Maar waar heb ik nu écht talent voor? Datgene waarvoor ik mijn bed uitkom in de morgen, de dingen die het verschil maken in het leven? Is het mijn calvinistische inborst die het mij verhindert om uit te spreken dat ik gemakkelijk met mensen een praatje maak, waardoor ik ook met gemak en plezier mijn zakelijke netwerk onderhoud? Ik zie dat als een talent, maar het daadwerkelijk uitspreken ervan voelt ongemakkelijk. Waarom zou ik mijzelf op de borst kloppen? Ik maak dan toch liever grapjes over pizza. En wie weet: misschien vinden mijn gesprekspartners mij wel een raaskallende idioot die met het schuim in zijn mondhoeken blijft door-ratelen, in plaats van een gezellige babbelaar... Hoe kom je er eigenlijk achter waar je talent ligt?

Talenten en excellenties is het thema van deze Bij de Les. We kijken in de volle breedte naar dit onderwerp. Naar vakwedstrijden in het mbo bijvoorbeeld, op wereldniveau, waarin studenten die een beroepsopleiding volgen het onderste uit de kan halen. We schrijven ook over mentor-programma Giving Back, dat studenten begeleidt die als eerste generatie van hun familie een opleiding gaat volgen in het hoger onderwijs. Zij hebben wel het talent, maar niet het netwerk. Ook blijft de NVS-NVL aansporen om vooral je eigen talenten te ontwikkelen en om te blijven leren. Daarom brengen we op pagina 26 drie cursussen van de NVS-NVL Academie onder de aandacht, waaronder de cursus Loopbaangesprekken van Marinka Kuijpers. Op pagina 22 van deze Bij de Les lees je hoe je feedback geeft én ontvangt. Laat anderen weten waar ze goed in zijn en hoe ze een betere versie van zichzelf kunnen worden. En vraag eens aan een collega waar je talenten en verbeterpunten liggen. Dat is moeilijk, maar belonend. Zal ik het spits afbijten? Ik vind het heel goed dat je tot zo ver bent gekomen in mijn redactionele stuk. Dat getuigt van doorzettingsvermogen. Mijn complimenten! Zou je mij willen vertellen of ik teveel raaskal over pizza en uitslapen...?

Pim Wijers
Hoofdredacteur Bij de Les

Hoe begeleid jij jouw studenten?

Natuurlijk weet je dat sommige studenten alleen een duwtje in de goede richting nodig hebben. En dat anderen juist aanmoediging en begeleiding nodig hebben. Maar welke begeleiding is nou het effectiefst? En hoe herken je wat een student nodig heeft? Dát en nog veel meer leer je met **AMN Studiecoach**!

Met AMN Studiecoach ga je online en in de praktijk aan de slag. Samen met collega's leer je gesprekstechnieken toepassen, begeleidingsstijlen herkennen en studenten effectief te stimuleren.

Ben je benieuwd naar AMN Studiecoach?

Wil jij jouw studenten nóg beter begeleiden? Meld je dan aan voor AMN Studiecoach. Dat kan samen met collega's, daar hebben we speciale regelingen en prijzen voor. Kijk op www.amn.nl/studiecoach voor meer informatie. En heb je nog vragen? Bel ons dan gerust op 026 355 73 33 of stuur een e-mail naar info@amn.nl.

Start in oktober,
schijf je
snel in!

Trouwens, wist je dat...

...AMN Studiecoach de perfecte aansluiting is op de AMN Talentscan en de AMN Intaketest? Je maakt dan nóg efficiënter gebruik van de resultaten van deze tests. Kijk op www.amn.nl/talentscan-mbo en verken de mogelijkheden!

...wij ook te vinden zijn op facebook? Like ons op www.facebook.com/amn.systems en laat je inspireren met interessante artikelen en blogs!

amn

6 Kunskapsskolan: de docent als coach

door Annemiek Jonker

Sinds begin dit schooljaar werkt het Kennemer College Beroepsgericht in de eerste klassen met gepersonaliseerd leren volgens Kunskapsskolan, een in Zweden ontwikkeld onderwijsmodel dat ook in Nederland volop in de belangstelling staat.

18 WorldSkills: vakwedstrijden op het allerhoogste podium

door Olaf van Tilburg en Twan Stemkens

In oktober vindt in Abu Dhabi de WorldSkills plaats, de wereldkampioenschappen voor beroepen. Vier experts/coaches van Team NL vertellen over de enorme impact die de vakwedstrijden hebben op de deelnemers en hun omgeving.

22 Zonder feedback kun je niet excelleren

door Axelle de Roy

Axelle de Roy betoogt waarom feedback een onmisbaar aspect van je professionele leven is en geeft praktische tips voor het vragen én geven van feedback.

24 StartUP! Excellent Ondernemen

door Truda Zijp

Vorig schooljaar startte het Regio College in Zaandam een programma waarmee studenten uit verschillende opleidingen leren hoe je een bedrijf kunt starten. Een programma van acht maanden dat ze naast hun opleiding volgen. Alle studenten krijgen hierbij ook persoonlijke coaching.

26 De NVS-NVL Academie: Op welk vlak wil jij jezelf verbeteren?

De NVS-NVL Academie: zonder winstoogmerk willen we onze achterban professionaliseren op het gebied van loopbaanontwikkeling en leerlingondersteuning. We beschrijven een aantal trainingen die je dit schooljaar kunt volgen.

32 Rolmodellen voor eerste generatie scholieren en studenten

door Leo Molenaar

In elke sollicitatiecursus wordt er op gewezen dat netwerken dé manier is om aan een baan te komen. De organisatie Giving Back helpt eerste generatie scholieren en studenten met het opbouwen van een netwerk, om daarmee hun kansen in studie en werk te vergroten.

10 Droomloopbaan

door Marc Drenth

Marc Drenth is decaan havo-vwo, mentor havo 5 en beleidsmedewerker bij de NVS-NVL. Samen met een mentorleerling ontwierp hij Droomloopbaan, een digitale tool voor het mentoraat waarin je alle onderdelen van de integrale leerlingbegeleiding kwijt kunt.

13 18+ in de eerste klas van het mbo

door Christel Isphording

Bij de verdeling van de studenten van de opleiding Sociaal Werk bleken er zoveel studenten boven de 18 te zijn, dat besloten werd hier een 18+ klas van te maken. Hoe bevalt het om op deze leeftijd terug naar school te gaan?

16 Ingekomen brieven: eerste hulp bij LOB en Passend Onderwijs

door de beleidsmedewerkers

Onze beleidsmedewerkers Peter Huwae, Simone Rütten en Inge Kirsten beantwoorden maandelijks al uw vragen over alles wat met LOB en Passend Onderwijs te maken heeft. Een selectie van de vragen en antwoorden staat in deze rubriek.

EN VERDER

3 Colofon / Redactioneel

29 Estafetterubriek door Marjolein Albert

31 Kort nieuws

Kunskapsskolan

De docent als coach

‘De coachende docent is bij ons op school binnen een jaar onmisbaar geworden’, vertelt Mariska Maas van het Kennemer College. Sinds begin dit schooljaar werkt het Kennemer College Beroepsgericht in de eerste klassen met gepersonaliseerd leren volgens Kunskapsskolan, een in Zweden ontwikkeld onderwijsmodel dat ook in Nederland volop in de belangstelling staat.

door Annemiek Jonker

Ieder mens is uniek

Het Kennemer College wil met Kunskapsskolan onderwijs geven vanuit de kracht en ambitie van ieder individu. Ieder mens is uniek, met eigen talenten en ambities. Maas: ‘Om die talenten en ambities tot bloei te laten komen, heb je mensen naast je nodig die je écht zien en horen. Mensen die je persoonlijke aandacht geven in school, aandacht besteden aan wie je bent als mens en aan wat je ontwikkelt in school. In de coaching hebben we veel persoonlijke aandacht voor de leerling; je spreekt je leerlingen iedere week persoonlijk. In de coaching gaat het over de doelen die je in het onderwijs wilt halen en natuurlijk ook over hoe het met je gaat.’ Maas is docent en interne trainer op het Kennemer College Beroepsgericht. Binnen hun aanpak van gepersonaliseerd leren is ze een van de verantwoordelijken voor de implementatie van KED-coaching. Dat staat voor Kunskapsskolan Education-coaching: een vorm van coaching die gericht is op de leer- en ontwikkeldoelen van de leerling. Vanuit die rol heeft ze samen met haar collega Wilma de Groot onderzoeksgesprekken gevoerd met docenten om de coaching in het eerste leerjaar te kunnen evalueren.

Het leerdoel is van de leerling

Binnen het onderwijsmodel van Kunskapsskolan kunnen leerlingen voor een deel hun eigen doelen stellen (‘Aan welke vakken wil ik deze week werken? Wat wil ik bereiken?’). Leerlingen kunnen op verschil-

lende niveaus aan vakken werken. Dat betekent dat leerlingen die in dezelfde klas zitten, aan verschillende dingen kunnen werken. Docenten besteden een deel van hun tijd aan het geven van instructie (de les) en ontmoeten leerlingen daarnaast in andere leeractiviteiten, zoals lab-werk (om vaardigheden te oefenen), seminars (om te verdiepen) en workshops (om individuele vragen te kunnen stellen). Om leerlingen te helpen de dingen te doen waarmee ze hun leerdoelen kunnen bereiken, is de wekelijkse KED-coaching heel belangrijk.

Verschillende docent-rollen

‘Bij verschillende docenten bestond bij aanvang wel enige huiver’, vertelt Maas. ‘De angst voor een andere aanpak van de rol van de docent en niet meer de docent te kunnen zijn die je altijd was bleek daarin leidend. Wat we toch allemaal leuk vinden is: ons vak overbrengen.’

Binnen Kunskapsskolan hebben docenten verschillende rollen:

- Vakdocent: in de rol als vakdocent staan de expertise van de docent in het vak en het wijzer en enthousiast maken van leerlingen voor de vakinhoud natuurlijk op de voorgrond.
- Algemeen docent: binnen gepersonaliseerd heeft niet alleen het eigen vak de aandacht van de docent, ook de ontwikkeling van de leerling als persoon. In deze rol is de algemeen docent altijd

De 4 rollen van de docent

KED-coach

Algemeen docent

Vakdocent

Teamspeler

een hulpbron voor leerlingen. Iemand aan wie je vragen kunt stellen, die je kan helpen bij leerstrategieën, motivatie en zelfvertrouwen verwerven.

- KED-coach: de KED-coach begeleidt de leerlingen bij het ontwikkelen van cognitieve, sociale en persoonlijke (leer)vaardigheden, gericht op het bereiken van de (leer)doelen die de leerling zichzelf gesteld heeft.
- Teamspeler: de docenten werken samen als team voor de leerlingen, door samen lesmateriaal te ontwikkelen, samen de leerlingen in het oog te hebben en elkaar te steunen.

‘Op al deze gebieden zijn we ons aan het ontwikkelen en dat is een mooi avontuur. Voor mij is de opbrengst in ieder geval dat we met elkaar weer veel meer nadenken over onderwijs en de leerprocessen die onze leerlingen doorlopen.’ Maas vertelt over de docent die in de evaluatie opmerkte: ‘Je kunt niet alles in één keer perfect doen als je volgens een nieuw systeem werkt. Als ik een leerling voor me heb, wil ik het voor deze leerling natuurlijk toch perfect doen, daar loop ik soms tegenaan.’ Maas: ‘Dan is het zo fijn dat we als team hier samen in ontwikkelen en met elkaar leren.’

Van klassementor naar coach

In het verleden werkte het Kennemer College Beroepsgericht met een klassementor-systeem. De docenten spreken nu iedere leerling wekelijks een

kwartier in de KED-coaching en ervaren dat als prettig. Leerlingen vertellen dat ze ook op de basisschool niet zó veel persoonlijke aandacht hebben gehad en dat ze dat wekelijkse één-op-één-moment heel fijn vinden. Een docent evalueert: ‘Vorig jaar had ik een mentorklasje en deden we vooral klassikaal dingen in de mentorles. Nu vind ik het heel fijn dat ik de leerlingen allemaal spreek. Leerlingen vallen me eerder op.’

‘Je hebt mensen nodig die je écht zien en horen’

Maas: ‘In het klassementor-systeem waren we als mentoren vooral gericht op de leerlingen waar het niet lekker mee ging en we waren sterk gericht op de cijfers die leerlingen behaalden. Nu we niet meer met cijfers werken, zijn we veel meer gefocust op het leerproces van de leerling. ‘De KED-coachingsgesprekken zijn in eerste instantie gericht op de leer- en werkdoelen en leerprocessen van de leerling. ‘Wanneer er een onderwerp naar voren komt dat meer op het vlak van het welbevinden van de leerling ligt, bijvoorbeeld omdat er thuis iets is, bespreek ik het altijd even in het coachgesprek.’

NATIONAAL DECANENSYMPOSIUM 2017

BESTEMMING ONBEKEND

STUDIEKEUZE BEGELEIDING VOOR DE TOEKOMST

Kom luisteren naar inspirerende sprekers, wissel ervaringen uit met meer dan 400 collega's en doe mee aan een breakout sessie tijdens het Nationaal Decanensymposium UvA-HvA op 21 september in Amsterdam. Het thema is **Bestemming onbekend - studiekeuzebegeleiding voor de toekomst**.

De maatschappelijke ontwikkelingen hebben onmiskenbaar invloed op het onderwijs. Grote veranderingen komen op ons af. Hoe bereid je leerlingen daarop voor? Hoe help je ze bij hun studiekeuze als je zelf niet weet hoe de toekomst eruit ziet? Daarover laten verschillende sprekers, zoals Ruud Veltenaar, Daan Roovers en Pedro de Bruyckere, hun licht schijnen tijdens het 28e Nationaal

Decanensymposium HvA - UvA op 21 september in de Oude Lutherse Kerk in Amsterdam. Na het plenaire gedeelte en de lunch kunt u deelnemen aan één van de zeven breakout sessies. Een goed begin van het nieuwe schooljaar!

Informatie en inschrijven: www.hva.nl/decanensymposium

Aanpakkers gezocht!

Maritime Week 2017

4 - 11 november

De maritieme sector heeft grote behoefte aan technisch opgeleide mensen, zowel op als om het water, dus ook wanneer varen niet de eerste voorkeur heeft, zijn er genoeg andere kansen en mogelijkheden.

Van 4 – 11 november staat de Maritime Week in het teken van kennisdeling, zelf beleven én ervaren wat de opleidings- en carrière mogelijkheden binnen de maritieme sector zijn. Meer informatie is te vinden op www.maritimebyholland.nl

#MW2017

www.facebook.com/mbhymr
info@maritiemland.nl

Maritime Week

Maritime
by Holland.

Is het belangrijk voor je om het nu eerst hier even over te hebben? Zo bepalen we samen wat het belangrijkste is in het coachgesprek.’

Maas benadrukt dat de essentie van het coachgesprek is dat de leerling zelf nadenkt. Sommige docenten geven eerlijk aan dit lastig te vinden: ‘Dan wil ik te snel, bij sommige leerlingen moet ik echt een stap terug doen, zodat de leerling eigen doelen kan formuleren.’ Eén van de docenten zei: ‘Ik vraag nu in de coachgesprekken aan de leerling: ‘Wat wil je deze week gaan leren?’ Dat is echt iets heel anders dan: ‘Wat wil je af hebben?’ of ‘Hoe komt het nou dat het niet goed gaat met...?’ Een andere docent vertelt: ‘Ik merk dus wel dat de leerlingen met dit type onderwijs veel beter aan mij kunnen uitleggen wat ze nou geleerd hebben en hoe ze dat geleerd hebben. Ik denk dat ze veel verder zijn, maar ik kan het nog niet meten.’ Maas merkt dat haar leerlingen de leerdoelen voor alle vakken serieus nemen. In het wekelijkse coachingsgesprek met een van haar leerlingen kwam naar voren dat hij ontevreden was over de salto die hij bij gym geoefend had, hij baalde ervan en had het beter willen doen. Maas genoot van de ambitie van de leerling. Ze besprak of de leerling hier nog actie op wilde ondernemen en wat die actie dan zou kunnen zijn. Een week later kwam hij stralend terug: ‘Het is gelukt!’ De salto zelf kan Maas niet voordoen aan de leerling. Uitleggen hoe het moet kan ze evenmin. Dat kan de gymdocent wel. Wat Maas kan is de leerling actief maken in wat hij zelf wil leren, daarmee wordt de leerling eigenaar van zijn leren en dat verhoogt de motivatie.

Goed voorbereid

De docenten zijn niet onvoorbereid aan de nieuwe rol begonnen. De school maakte gebruik van de coachtrainingen die via Kunskapsskolan worden aangeboden. In deze training kregen de docenten coachingsmodellen en -technieken aangeboden die structuur brengen in het coachingsgesprek en ze hebben geoefend de leerling zelf aan het woord te laten in de doelen die hij wil bereiken. De docenten geven in hun evaluatie aan dat ze het nodig en prettig vinden regelmatig met elkaar te blijven oefenen, want in de praktijk kun je jezelf nog verder ontwikkelen. Maas is een van de interne trainers op school die de KED-coaching verder ontwikkelt en intervisie houdt met de docenten.

Niveaudifferentiatie

De docenten zien dat de mogelijkheid tot niveaudifferentiatie heel waardevol is voor de doelen die de leerlingen stellen. Een docent vertelt over een leerling die ‘op papier’ het mavo-niveau niet zou halen. Gedurende het jaar bleek dat ze eigenlijk altijd haar

weektaken goed op orde had en naar tevredenheid afrondde. Trots vertelt hij: ‘In de coaching zei ik dat ze eens moest peilen bij andere docenten of ze misschien iets op mavo-niveau mocht doen. Ze is zo gedreven, ik geloof nu echt dat ze het gaat redden op haar gedrevenheid!’ Een andere docent vult aan: ‘Andersom werkt het ook, heb ik ervaren. Ik vroeg een leerling in de coaching: ‘Waar kunnen we wat druk van de ketel halen om jou wel weer plezier in dat vak te geven?’ En op dat moment, als je dat uitspreekt, zijn ze zo opgelucht en kunnen ze weer succes gaan hebben in het halen van hun eigen leerdoelen.’

‘We denken met elkaar weer veel meer na over onderwijs’

Gepersonaliseerd

‘We denken weer meer zelf na over ons onderwijs en praten over de leerlingen en hun leerprocessen.’ Voor Maas is dat de grote opbrengst van het gepersonaliseerd leren voor docenten. De KED-coaching is één manier om dit voor elkaar te krijgen, daarnaast is de andere inrichting van lesuren en lesvormen essentieel om als docent ook tijd te hebben om niveau-gedifferentieerd onderwijs te ontwikkelen. De portal met onderwijsmateriaal van Kunskapsskolan en van andere scholen die volgens dit model werken, helpt daar ook enorm bij.

Maar bovenaan staat toch: ‘We leren de leerlingen hun eigen leerdoelen bepalen en zoveel mogelijk behalen. Daar gaan zij van groeien en stralen, en ik ook!’

*Annemiek Jonker is orthopedagoog, trainer, coach en (keuze)begeleider van leerlingen en docenten.
annemiek@jeptc.nl*

Droomloopbaan

Marc Drenth is decaan havo-vwo, mentor havo 5 en beleidsmedewerker bij de NVS-NVL. Samen met een mentorleerling ontwierp hij Droomloopbaan, een digitale tool voor het mentoraat waarin je alle onderdelen van de integrale leerlingbegeleiding kwijt kunt (zoals je plusdocument, LOB-CV, Maatschappelijke stage en buitenschoolse activiteiten). In dit artikel vertelt Drenth waar hij in de praktijk tegenaan liep en wat hij daaraan wilde doen.

door Marc Drenth

Voor velen in het onderwijs een bekend gezicht: mentoren met mappen, tassen of kratjes onder de arm, vol met papieren van hun mentorleerlingen. Moderne docenten hebben een map in Office 365 of Google, feitelijk hetzelfde, maar dan moderner. De mentoren verzuipen in de informatie en krijgen alles vaak erg moeizaam bij een volgende mentor. Leerlingen zijn uiteindelijk de dupe: Hoeveel van die waardevolle documenten hebben zij nog tot hun beschikking op momenten dat het er echt toe doet?

Hoe serieus nemen we de leerlingbegeleiding in Nederland?

Vinden wij het niet vreemd dat de structuren van het decanaat en het mentoraat bij de meeste scholen hetzelfde zijn, maar dat mentoren vaak niet goed gefaciliteerd worden om hun werk professioneel aan te pakken? Ze moeten goed uitgerust zijn om een doorlopende leerlijn te maken, waarbij het onderwijs de leerling volgt en niet andersom. Er zijn een hoop tools voor de sociaal-emotionele en pedagogische kant van het mentoraat, er zijn tools voor de maatschappelijke stage en er zijn nog veel meer tools voor de loopbaanoriëntatie. Frappant is dat het onderwijs zich hierbij laat leiden door commerciële instellingen die in mijn ogen al lang het contact met de werkvloer verloren zijn - of dit nooit hebben gehad. Het lijkt maar steeds niet duidelijk te zijn dat het één en dezelfde mentor is die het allemaal moet doen, samen met één en dezelfde leerling. Daarom kun je in mijn ogen niet anders dan één tool gebruiken voor het complete mentoraat, met als uitgangspunt dat waar het allemaal om draait: de leerling.

De informatiepuzzel

Er wordt nog steeds veel gewerkt met tools die zich enkel en alleen richten op LOB. Dit valt voor mij onder één van de drie hoofdvragen van het mentoraat: Wat wil je bereiken? De andere twee hoofdvragen zijn: Hoe gaat het met je? Hoe sta je ervoor? Ik kon aan de kant blijven staan en wijzen naar alles wat niet goed gaat, of ik kon proberen om het te verbeteren. Inmiddels zijn een leerling en ik drie en een half jaar verder met een digitale omgeving voor en door de leerling: Droomloopbaan. We zijn nu zo ver dat er in Nederland tien scholen zijn die Droomloopbaan bij het mentoraat en LOB inzetten. De leerling staat bij ons centraal en krijgt een eigen website die hij of zij kan stylen met kleuren, foto's en filmpjes, helemaal naar eigen smaak. Uitgangspunt voor succes is dat je de leerling als uniek persoon ziet, je moet dus maatwerk kunnen leveren.

‘Het onderwijs volgt de leerling en niet andersom’

Als je commitment wil, moet je willen weten wie de leerling echt is, wat hem drijft en wat 'ie de moeite waard vindt om energie in te steken. Pas als je dat erkent en erbij betreft, zal de leerling uit zichzelf willen meebewegen binnen de leerlingbegeleiding en dan ben je bijna waar je wil zijn. De tool moet

gemakkelijk en intuïtief in te vullen zijn. Omdat elke school anders is, moeten alle scholen het helemaal zelf kunnen inrichten. Natuurlijk moet er nog wel een inhoudelijke component voorhanden zijn met good practices, tips en ideeën.

Meer dan een digitale opbergkast

Een digitaal portfolio is vaak niets meer dan een digitale opbergkast. Hier heb je in mijn ogen weinig aan; een portfolio moet laten zien wie je bent en waar je voor staat. Het moet in de eerste plaats meerwaarde hebben voor de gebruiker zelf. Maar ook papa en mama, opa en oma of oom en tante aan de andere kant van het land moeten kunnen meekijken. Als een leerling zijn of haar profiel invult met foto's, video's en verhalen, wordt er automatisch een CV gegenereerd. Handig voor een bijbaantje of vakantiewerk. Als je verder werkt met de tool, kun je er automatisch een LOB-CV en plusdocument uithalen. Zo hebben alle facetten van de integrale leerlingbegeleiding een plek binnen Droomloopbaan en zijn leerlingen zelf baas hierover. Zij bepalen namelijk wie zij de rechten geven om hun portfolio te zien en hoe deze er uitziet.

Reflecteren vinden leerlingen moeilijk. Niet verwonderlijk, want hun brein is hiervoor eigenlijk ook nog niet klaar. Hoe vervelend zijn al die reflectieverslagen die leerlingen moeten maken van alles wat zij buiten school ondernemen? In Droomloopbaan kunnen ze reflecteren door middel van beelden. Zij maken met hun telefoontje foto's tijdens open dagen, meeloopdagen en stages, of ze maken bijvoorbeeld interviews die ze met een app bewerken. Ze kunnen daaraan tekstballonnen en/of titels toevoegen. Zo kunnen ze een soort digitaal stripverhaal maken die ze via hun app zo in hun portfolio schuiven. Op deze manier geef je de leerling de vrijheid om zijn eigen creativiteit, humor, diepgang en speelsheid te gebruiken. Doordat je op deze manier ook meer de rechterhersen helft betreft bij de reflectie, gaat het voor de leerling meer leven en gaat hij waarschijnlijk ook meer het nut ervan in zien. Maatwerk dus.

Alles overal beschikbaar

Natuurlijk zijn er de opdrachten en activiteiten die vanuit school gestuurd en begeleid worden (het liefst individueel). De kaders hiervan zijn voor alle scholen (hopelijk) gelijk, de inhoud hiervan verschilt, omdat scholen qua cultuur, mogelijkheden en ligging anders zijn. Ik geloof dus ook niet in een

voorgeschreven programma, iedere school moet zijn eigen ideale doorlopende leerlijnen voor de integrale leerlingbegeleiding bepalen en deze moet je in zijn geheel kwijt kunnen binnen de tool die je hiervoor gebruikt. Daarnaast moet je binnen je eigen school en klas ook nog kunnen differentiëren. Droomloopbaan sluit leerlingen niet af na hun examen, ze kunnen er in ieder geval nog een jaar verder mee werken. De kans is groot dat ze het nog hard nodig zullen hebben.

‘Reflecteren door middel van beelden’

Uiteindelijk draait het om de leerling, de mentor en de dialoog tussen die twee. De rest, en dus ook Droomloopbaan, dient slechts ter ondersteuning hiervan.

Samengevat is Droomloopbaan een professionele leergemeenschap geworden waar we met en van elkaar leren.

Zie: www.droomloopbaan.nl

**WEEK
TEGEN
PESTEN**

18 t/m 22 september 2017

**DOE
OOK MEE!**

**✕ ONLINE PESTEN
PAK 'T AAN!**

Het begin van het schooljaar is hét moment om te werken aan een veilige groep. Stichting School & Veiligheid ondersteunt scholen bij het bevorderen van een sociaal veilig klimaat en organiseert jaarlijks in september de landelijke Week Tegen Pesten. Scholen in het primair- en voortgezet onderwijs krijgen in deze week tips en tools voor het voorkomen en aanpakken van pesten. Centraal dit jaar staat online pesten. Samenwerking met ouders, het team en de leerlingen is daarbij onmisbaar. Want een veilige school maken we samen!

Powered by

www.weektegenpesten.com

18+ in de eerste klas van het mbo

Bij de verdeling van de studenten van de opleiding Sociaal Werk bleken er zoveel studenten boven de 18 te zijn, dat besloten werd hier een 18+ klas van te maken. Het gedrag van de studenten is in deze klas een stuk volwassener. Er wordt niet geschreeuwd, geduwd of gepest en de studenten zitten er duidelijk voor zichzelf. Docenten kunnen met de stof meer de diepte in. Aan de andere kant dragen deze studenten vaak al een flinke rugzak met zich mee, of ze zijn naast hun opleiding verantwoordelijk voor een eigen huishouden, al dan niet met kinderen. Hoe bevalt het om op deze leeftijd terug naar school te gaan?

door Christel Isphording

‘Niemand bij ons is een buitenbeentje’

Marleen (1e rechts op de groepsfoto) is 24 jaar. ‘Ik was wel bang voor een eerste klas vol gillende keukenmeiden, maar ik dacht: ‘Dat moet dan maar, want ik wil dat diploma.’ De 18+ klas was een grote opluchting. We doen veel samen. Er zijn natuurlijk

altijd groepjes, maar niemand bij ons is een buitenbeentje.’ In een grijs verleden deed Marleen vmbo-k en daarna mbo-niveau 3 Bloemsierkunst en Detailhandel. Toen ze 18 was ging ze in winkels werken, iets dat ze altijd heel leuk vond, vooral vanwege het klantencontact. Bij de Bruna had ze de leukste baan:

ze kreeg veel verantwoording, ze opende en sloot af en ze was het aanspreekpunt voor iedereen. Zelf had ze veel interesse in boeken over het menselijk brein en psychologie, ook vanwege haar thuissituatie. Er was veel ruzie thuis, waardoor ze een binnenvetter werd. Na de scheiding van haar ouders bleef Marleen bij haar vader wonen; ze heeft geen contact met haar moeder. Marleen: 'Ik kan wel begrip voor haar opbrengen, maar ik snap haar niet. Ik was al vroeg volwassen en moest voor mezelf zorgen toen mijn zusje werd geboren.' Dat zusje is nu 16 en ook zij kiest voor haar vader. Maar de boosheid is voorbij, Marleen werkt aan haar eigen toekomst. Echter: waar ze ook ging werken, nergens kreeg ze een vaste baan. Marleen had in totaal tien werkgevers. Juist op het moment dat zij en haar vriend een huis wilden kopen, overwoog ze terug naar school te

'Hoe ouder, hoe geestelijk stabiel je bent'

Mario (23), met dochter

gaan. Het stel heeft drie jaar bij haar schoonouders ingewoond, totdat ze een bedrag bij elkaar hadden gespaard voor dat huis én een niveau 4-opleiding. Die opleiding gaat haar makkelijk af. Marleen loopt nu stage bij de gemeente, om te kijken wat voor werk ze in de toekomst leuk zou vinden.

'Hoofdagent of lid van een arrestatieteam'

Dias (2e jongen links op de groepsfoto) is 22 jaar en ging al op zijn 17e op kamers. Veel van zijn vrienden gingen naar de opleiding Vestigingsmanagement. Hij volgde ook, maar zat er niet op zijn plek. Eigenlijk wilde Dias naar de politieacademie, daar was helaas geen plaats. Het werd een opleiding Toezicht en Veiligheid in Amersfoort, maar de reistijd brak hem op. Toen heeft hij twee jaar fulltime bij de KPN gewerkt: dag- en avonddiensten op de klantenservice. Dias: 'Nog altijd is het mijn wens om bij de politie te werken, maar er zijn maar een beperkt aantal selectiepogingen. De gemiddelde leeftijd op de politieacademie is 28 en mijn ouders betalen mijn lesgeld. Ik heb dus genoeg tijd voor mijn droom: hoofdagent of lid van een arrestatieteam. Maar ik maak eerst deze opleiding af. Hoe ouder je bent, hoe stabiel je geestelijk bent en hoe meer kans je maakt bij de selectie.' Dias vindt Sociaal Werk een prima vooropleiding. Op zijn stage helpt hij mensen met een migratieachtergrond en mensen met financiële problemen. Die ervaring brengt hij straks mooi mee. Veel studenten uit deze klas hebben ook volwassenenonderwijs overwogen. Dias: 'Ik niet, want ik voel me mentaal nog 15 of 16. Bovendien was de financiering dan een probleem. Dat ik nu in een 18+ klas terecht ben gekomen is mooi meegenomen, want dat betekent dat ik me nu toch wat volwassener ben gaan gedragen.'

'Ik was heel boos in die tijd'

Mario (staat niet op de groepsfoto) is 23 jaar. Hij stroomde ooit af van de havo. Zijn moeder wist dat hij het kon, maar Mario deed het niet. Hij was weinig op school en haalde geen diploma. Chillen en muziek waren zijn enige interesses. Zijn moeder stimuleerde hem om toch een diploma te halen. Met 18 jaar kwam hij bij de entree-opleiding en haalde er een certificaat niveau 1. Daarna deed hij een niveau 2-opleiding Administratie. Dat heeft hij twee jaar volgehouden, maar hij vond er niets aan en stapte over naar de opleiding Handel. Mario: 'Dat was helaas net zo saai. Na een jaar ben ik op mezelf gaan wonen en daarna heb ik een jaartje vastgezet. Voor mij was dat achteraf toch een belangrijke periode. Ik had daar de tijd om na te denken.' Na dat jaar kwam hij terug bij zijn moeder en deed nog een jaar niks. Dat beviel ook niet, dus Mario kwam in beweging. Hij

ging zich oriënteren en deed wat beroepentesten bij VSV (Voortijdig Schoolverlaten). Hij kwam in die tijd vaak bij buurthuizen en besloot: ik word hulpverlener. De instroom van de gekozen opleiding was februari en hij had er zin in. Maar op 31 januari trof Mario zijn moeder zomaar dood in bed. Ze was pas 56. Mario: 'Ik was heel boos in die tijd. Mijn moeder was heel belangrijk voor mij. Zonder haar was ik nog veel verwaalder geweest.' Twee maanden later hoorde Mario dat hij vader zou worden. De vriendin waar hij al geen relatie meer mee had was vijf maanden zwanger, dus daar had hij weinig invloed meer op. In eerste instantie was Mario ook daar heel boos om, maar toen hij bij de echo zijn dochter zag, sloot hij haar in zijn hart. Na een moeilijke periode startte hij in september in de 18+ klas van Sociaal Werk. In oktober werd hij vader van dochter Destiny. Dat maakte het volgen van dagonderwijs lastig. Hij verbleef om de dag in het huis van zijn vriendin en haar moeder om voor Destiny te kunnen zorgen. Daarnaast heeft hij het huis van zijn moeder, waar hij de zorg draagt voor zijn jongere broertje en de huishouding daar. In januari dwingt deze combinatie Mario om (tijdelijk?) te stoppen met de opleiding. Er ligt te veel druk op zijn schouders.

'Studenten die levenservaring met zich meebrengen'

Ilse Tempelmans Plat (*centraal op de groepsfoto met blonde lange staart*) is 26 jaar. Zij is samen met oudere collega Henriette Vosselman (*achter Marleen*) de begeleider van de 18+ klas. Ilse: 'Het leek mij heel leuk om deze volwassen groep te begeleiden. Ik was vooral benieuwd hoe het zou zijn om de stof van de opleiding te delen met studenten die al allerlei levenservaring met zich meebrengen. Studenten die een heel bewuste keuze hebben gemaakt en ook een flinke portie motivatie mee naar school nemen.' Ilse was zelf 23 toen ze voor de klas ging staan en ze is er dus aan gewend dat ze qua leeftijd dicht bij de doelgroep staat. Je pikt haar er niet uit als docent als je naar de groepsfoto kijkt. Ilse: 'Dat heeft veel voordelen. Door die aansluiting heb ik meer begrip voor waar zij mee bezig zijn. De 'moeders' vond ik wel wat lastig, want ik heb zelf geen kinderen. Maar mijn collega Henriette heeft ze wel en wij hebben geen strikte scheiding als het om de begeleiding gaat. Als ze iets niet met mij kunnen of willen bespreken, dan kunnen ze altijd bij haar terecht.' Ilse had wel het gevoel dat ze zich bij sommige studenten wat meer heeft moeten bewijzen. 'Bent u zo jong????' was een veelgehoorde vraag de eerste tijd. Of: 'Ik ga echt geen 'mevrouw' of 'u' zeggen hoor!' Ilse: 'Dat vond ik prima, ik voel mezelf ook helemaal niet boven hen staan.'

18+

op het mbo

'Ik ga echt geen 'mevrouw' of 'u' zeggen hoor!'

Nu zeggen ze: 'Ilse, wilt u even komen?' Het was voor veel studenten ook best confronterend, zo'n jonge meid voor de klas. Ik ben 25 jaar en heb al twee hbo-opleidingen op zak en drie jaar ervaring voor de klas. Zij moeten dat nog gaan waarmaken. Ilse: 'Tegelijkertijd ben ik daar ook een mooi rolmodel door. Zo van: zo'n guppie kan dus wel een goede baan krijgen, dat kunnen wij straks ook. Ilse: 'De groep verschilt veel van de andere twee eerstejaars klassen. Bij opdrachten zoals interviews met leerlingen en docenten blijven zij veilig in hun eigen klas. De plusgroep gaat meteen de hele school in en schroomt niet om op onbekenden af te stappen. Eerstejaars mbo'ers komen net kijken in de wereld, deze studenten staan daar al midden in.' Intussen heeft de 18+ klas alles uit de kast gehaald voor een mooi afscheid voor Ilse. In het nieuwe schooljaar gaat deze 'guppie' de wijde wereld in. Ze wordt docent op een vmbo in St. Maarten.

Eerste Hulp bij LOB en Passend Onderwijs

Onze beleidsmedewerkers Peter Huwae, Simone Rütten en Inge Kirsten beantwoorden maandelijks al uw vragen over alles wat met LOB en Passend Onderwijs te maken heeft. Een selectie van de vragen en antwoorden staat in deze rubriek.

Geachte mevrouw Rütten,

Ik werk al meer dan twintig jaar als studie- en beroepskeuzeadviseur, met als specialisme het geven van adviezen aan scholieren met complexe vraagstukken. De laatste jaren zie ik een verschuiving ontstaan waarbij scholen minder doorverwijzen naar de tweede lijn en meer zelf doen, vaak ondersteund door goedkope, weinig gefundeerde hulpmiddelen. Een zorgelijke ontwikkeling voor leerlingen met een stevig keuzeprobleem. Een aantal daarvan meldt zich pas op latere leeftijd aan, maar wél vaak na diverse afgebroken studies én met een studieschuld. Ik heb het afgelopen jaar de zorgcoördinatoren uit mijn regio benaderd, met het doel om dit onder de aandacht te brengen en het liefst vergoed te krijgen vanuit de wet Passend Onderwijs. Een aantal scholen gaat hiermee aan de slag, maar ik zie ook dat jongeren niet de hulp krijgen waar ze wél recht op hebben. Ik vind de gebruikelijke dienstverlening vooral tekortschieten in het inzicht in de persoonlijkheid in relatie tot toekomstige beroepen. Heeft u tips over hoe ik het soort gespecialiseerde dienstverlening zoals ik aanbied beter onder de aandacht kan krijgen?

Vriendelijke groet, Theo Grevers, beroepskeuzeadviseur

Beste heer Grevers,

Het is, in het kader van Passend Onderwijs, steeds meer de tendens dat er vanuit eigen school of samenwerkingsverband ondersteuning wordt geboden aan een leerling of gezin. Daarbij moet de leerling of ouders/gezin ook zelf een ondersteuningsvraag hebben omdat er anders geen ondersteuning geboden wordt. Mijn advies zou zijn om een gesprek te voeren met een contactpersoon van het SWV in de regio van waaruit u uw dienstverlening aanbiedt. Op die

manier kunt u uw zorgen bespreekbaar maken en inzicht krijgen in de werkwijze/visie vanuit het samenwerkingsverband. Daarnaast kunt u bekijken of dit ingang biedt om uw eigen dienstverlening onder de aandacht te brengen. Ook kunt u onderzoeken of het mogelijk is om bij een decanenkring in uw regio aan te sluiten. Ook daar kunt u uw zorgen bespreekbaar maken en uw dienstverlening aanbieden.

Vriendelijke groet, Simone Rütten

Heeft u een vraag over LOB in uw school of over Passend Onderwijs?

Wij krijgen drie nieuwe beleidsmedewerkers! Wij stellen ze volgende editie aan je voor. Heb je ondertussen een prangende vraag aan ons? Mail deze dan aan communicatie@nvs-nvl.nl, dan krijg je een passend antwoord en wellicht ook vermelding in Bij de Les.

Beste Peter,

Wij wezen als school vwo 6-leerlingen al jaren op de mogelijkheid tot het doen van een staatsexamen havo, als vangnet. Leerlingen die het vwo net niet halen, kunnen hierdoor soms met behulp van dit havo-certificaat wel een havo-diploma met een aantal vakken op vwo-niveau krijgen. In Bij de Les heeft hierover eens een artikel gestaan van mijn toenmalige collega-decaan Bert Bos. Sindsdien zijn er veel meer scholen die leerlingen hierop wijzen. Kan dit nog steeds?

Vriendelijke groet, Rolienka van der Velde, Groningen

Beste Rolienka,

Kandidaten die zich aanmelden voor de staatsexamens (voor 1 januari van het lopende schooljaar) dienen in theorie al bewijsstukken van eerder behaalde examenresultaten te kunnen overleggen. Dat betekent dat een kandidaat die opgaat voor een examen op een dagschool of vavo zich niet bij de staatsexamens mag inschrijven voor hetzelfde vak of dezelfde toets op hetzelfde niveau of op een ander niveau. Het verplaatsen naar het tweede tijdvak is alleen voorbehouden

aan kandidaten die óf twee examens bij de staatsexamens op hetzelfde moment hebben staan, óf via de staatsexamens een bijzonder vak doen dat qua tijdstip samenvalt met een examen op school. Zie ook het Examenreglement staatsexamens voortgezet onderwijs 2017:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-44526>

Vriendelijke groet, Peter Huwae

Beste mevrouw Kirsten,

Graag reageer ik op uw antwoord op de brief van Elise van Beusbergen in Bij de Les (mei 2017). Ik was blij met de vragen van Elise, maar uw antwoord stelde mij teleur. De vragen die zij stelt, leven op dit moment ook bij mij en bij veel andere decanen en LOB-coördinatoren. Daarom vind ik het jammer dat u niet inhoudelijk ingaat op haar vragen, maar slechts de laatste vraag beantwoordt: 'Is het mogelijk met ons in gesprek te gaan?' Aardig dat u bevestigend antwoordt, maar daar heeft de lezer van Bij de Les niets aan. Of wilt u dat we allemaal een afspraak met u maken? Graag alsnog uw inhoudelijke reactie op de gestelde vragen in de brief van Elise van Beusbergen.

Met hartelijke groet, Jolijn Verwest

Beste Jolijn,

Ik snap je teleurstellingen en wil dan ook graag inhoudelijk reageren op de vragen. Voor de goede orde: ik heb inderdaad met Elise en haar werkgroep om de tafel gezeten en we hebben samen inhoudelijk gekeken naar de punten die voor hun situatie van belang waren. Als vereniging vinden wij het belangrijk dat wij als kenniscentrum, vraagbaak en als profes-

sionaliseringscentrum kunnen helpen bij het neerzetten van een goed LOB beleid binnen een organisatie, decanenkring of netwerk. Om de antwoorden goed uiteen te zetten, heb ik op deze pagina's te weinig ruimte. Ik verwijs dan ook graag door naar onze website: <https://goo.gl/XVyd2k>

Vriendelijke groet, Inge Kirsten

WorldSkills: vakwedstrijden op het allerhoogste podium

‘Het levert sowieso een bak aan ervaring op’

Van 14 tot en met 19 oktober vindt in Abu Dhabi de WorldSkills plaats, de wereldkampioenschappen voor beroepen. Team NL stuurt 28 mbo-studenten die allen eerder Nederlands kampioen werden. Zij gaan op het allerhoogste podium, in 25 disciplines (van bloembinden tot mobiele robotica, van kok tot verpleegkunde), de strijd aan met de beste studenten uit andere landen. Honderden uren voorbereiding gingen hieraan vooraf. Vier experts/coaches vertellen over dit proces en de enorme impact die de vakwedstrijden hebben op de deelnemers en hun omgeving.

door Olaf van Tilburg en Twan Stemkens

Bianca Straathof

**Docent Allround Kapper bij het Nova College,
coach van Emmy Pan-Anun**

Twee jaar geleden ging ik met mijn eigen student van het ROC Nova College mee naar Brazilië voor de WorldSkills. Het was destijds anders geregeld: de studenten werden door hun eigen docent begeleid. Nu krijgt iedere deelnemer vanuit Skills een coach toegewezen. Ik mag er als coach van Emmy voor zorgen dat zij op en top is voorbereid als we naar Abu Dhabi vertrekken. Daar ben ik haar aanspreekpunt buiten de wedstrijden om. Emmy volgt haar opleiding op het Arcus College in Heerlen. Samen met haar docent stel ik haar trainingsschema samen. We moeten natuurlijk rekening houden met haar schoolrooster. Heeft ze examens, dan plannen we daar omheen. Ze heeft veel ervaring opgedaan in praktijktrainingen en de trainingen die vanuit WorldSkills Netherlands worden georganiseerd, zoals mediatraining. Soms vindt ze het wel wat veel, maar ze blijft genieten.

We maken meer kans dan voorheen. Het is nu voor het eerst dat we pas op locatie horen welke op-

dracht Emmy moet uitvoeren. Eerder wonnen de Aziaten altijd: die zijn behoorlijk gedrild en trainen soms wel vijf jaar voor deze wedstrijden. Europeanen blijken beter in anticiperen en zijn breder opgeleid. Dat kan in ons voordeel werken. Maar het blijft afwachten. We hopen op een plek in de top 3, al is het meedoen al een hele prestatie. Emmy krijgt

negen opdrachten die ze moet uitvoeren op mannequinhoofden en één op een model, met wie ze in het Engels moet communiceren. Dat is tot nu toe lastig voor Emmy gebleken, dus daarom krijgt ze intensief bijles in Engels. Als het goed is, is ze er in oktober helemaal klaar voor.

Kapper

‘Heeft ze examens, dan plannen we daar omheen’

Jeroen van den Heuvel
Docent Koken bij ROC de Leijgraaf,
coach van Jason de Haan

Om Jason goed voor te bereiden op WorldSkills, heb ik samen met zijn mentor vanuit het ROC in Amsterdam een schema opgesteld van trainingen, wedstrijden en bijeenkomsten. Op sommige onderdelen heeft hij weinig training nodig. Koken kan Jason gewoon. Dat weten we allemaal, hij is niet voor niks Nederlands kampioen! Maar smaak is subjectief. Ieder jurylid kan daar weer anders over oordelen. Onderdelen waarop je het verschil kunt maken zijn dan bijvoorbeeld techniek, maar ook organisatie. Wanneer iemand een duidelijke planning heeft en georganiseerd werkt, met een schone werkbank, kan dat echt extra punten opleveren.

Jason neemt alleen met het beste genoegen: hij gaat voor goud. Dat is precies de instelling die je nodig hebt. Maar de concurrentie is groot. Jason moet beseffen dat het al een enorme kans is dat hij hieraan kan meedoen. Het levert sowieso een bak aan ervaring op. Hij doet in zijn voorbereiding mee aan veel vakwedstrijden, bijvoorbeeld de Young Talent Award en een vakwedstrijd in Londen. Dat komt ook van pas wanneer hij gaat solliciteren. Hij weet precies hoe het werkt. Die voorsprong heeft hij op studenten die hieraan niet meedoen. Jason krijgt ook de gelegenheid om bij Onno Kokmeijer te komen koken, als voorbereiding op Abu Dhabi. Onno is de tweesterren-chef van Ciel Bleu. Hij ziet ook dat Jason talent heeft. Wanneer dat van verschillende kanten herkend wordt, is dat erg goed voor

de toekomst van Jason. Voor mijzelf is het natuurlijk ook fantastisch dat ik mag jureren in Abu Dhabi. Die ervaring neem ik straks mee terug naar school, net zoals ik dat vorig jaar deed na Zweden, toen ik mocht jureren bij EuroSkills. Studenten enthousiast maken voor deze wedstrijden vind ik belangrijk. Bovendien kan ik de ervaring vertalen naar de lessen en de invulling van het curriculum. Vaak zijn lessen ingericht op het eindresultaat. Dat is natuurlijk superbelangrijk, maar zoals ik al zei: een goede kok maakt het verschil in organisatie en planning. Daarmee sta je al 1-0 voor.

Kok

‘Die ervaring neem ik straks mee terug naar school’

Nelleke Elskamp - Hbo-studente Verpleegkunde, zilveren medailist EuroSkills (Göteborg, 2016), coach van Romy Lecluse

Ik denk vaak terug aan EuroSkills. Dat was echt een mooie ervaring. Ik heb veel meegemaakt en de kans gekregen om dingen te leren die anders niet op mijn pad zouden zijn gekomen. En dan die zilveren plak... Ik moest het besef van wat ik nou gepesteed had echt even laten bezinken. Tijdens de kampioenschappen zit je in een bubbel. Het is echt een andere wereld, waarbij je als deelnemer even buiten de realiteit staat. Later land je weer en merk je pas wat je gepesteed hebt en hoe iedereen met je meeleefde, thuis, op school, maar ook in de regio. Bij de voorbereiding van de huidige kampioene Romy Lecluse (MBO Amersfoort) kan ik volop putten uit mijn eigen ervaringen. Ik vertel haar vooral zichzelf te blijven. In de zorg gaat het er niet om wie nou iets het mooist of het beste kan. Je hebt, als mens, met andere mensen te maken. Dat wil overigens niet zeggen dat je als Skills-deelnemer niet hoeft te trainen. In de aanloop naar Abu Dhabi draaien we

met gemak een dikke 200 uur. Daarin laten Saskia van Staalduinen, Romy's trainer, en ik haar allerlei opdrachten doen die we vanuit de Skillsorganisatie krijgen aangereikt. Saskia zou eigenlijk naar Abu Dhabi gaan, maar ze kan niet. Zodoende mag ik; een hele eer. Ik ben benieuwd hoe ik de wedstrijd ga ervaren. Bij de Nederlandse kampioenschappen in de RAI voelde ik, als jurylid, toch weer die spanning die nu eenmaal deze vakwedstrijden kleuren. Maar goed: ik weet wat het je kan opleveren en zie het met Romy helemaal goed komen!

‘Het programma gaat ook in de zomervakantie gewoon door’

Kevin Kloosterman
Docent Mechatronica bij ROC Mondriaan,
coach van Jeffrey de Zeeuw en Stefan Broos

Ik ben al ruim acht jaar vervlochten met de vakwedstrijden, waarvan vier jaar als expert. Bij WorldSkills 2009 in Canada deed ik als Nederlands kampioen mee aan het onderdeel Mechatronica. Ik behaalde er helaas geen podiumplaats en ook geen Medal of Excellence. Daar baal ik nog steeds van, al had ik wel veel profijt van mijn deelname. Mijn telefoon stond roodgloeiend toen ik weer in Nederland was: allerlei bedrijven vroegen me of ik bij hen wilde

werken. Ik koos voor een machinefabriek, maar hield contact met mijn school. Er kwam een vacature vrij als docent Mechatronica. Of dat niet iets voor mij was...? Zo kwam ik hier terecht en heb ik een bijdrage geleverd aan het steviger neerzetten van de vakwedstrijden binnen ons ROC. Daarvan plukt de huidige generatie deelnemers de vruchten. De voorbereidingen op de wedstrijden in Abu Dhabi zijn in volle gang. Als expert ben ik verantwoordelijk voor allerlei zaken, zoals de afstemming van het trainingsprogramma van deelnemers Jeffrey de Zeeuw en Stefan Broos met hun begeleiders en het trainen zelf. Maar ook allerlei logistieke en adminis-

tratieve zaken, waaronder het verzamelen van al het benodigde gereedschap en het aan melden daarvan bij de douane. Vanaf het NK tot aan Abu Dhabi steken we 280 uur in de voorbereiding. Het programma gaat ook in de zomervakantie gewoon door. We kunnen dan niet in school oefenen omdat het gebouw enkele weken sluit. We krijgen dan onderdak bij Festo, een bedrijf dat gespecialiseerd is in automatiserings- en sturingstechniek en dat de WorldSkills sponsort. Je kunt je nog zo goed voorbereiden, tijdens de wedstrijd lijkt toch alles anders. Ik weet uit eigen ervaring hoe indrukwekkend het evenement is. De grootste uitdaging is de tijdsdruk. Je kunt een wedstrijd wel simuleren om toch enigszins te ervaren hoe het straks is. Dat doen we hier bijvoorbeeld op de open dagen, waarvoor ik dan een vakwedstrijd organiseer. Mooi voor de toekomstige mbo'ers, goed voor het beroepsbeeld en de school, uitstekend voor onze kampioenen.

mechatronica

*‘Ik moest het besef van wat ik nou
gepresteerd had echt even laten bezinken’*

WorldSkills Netherlands & Team NL

Team NL

WorldSkills Netherlands begeleidt en regelt de organisatie van Team NL op weg naar de Europese en Wereldkampioenschappen voor beroepen. Naast eigen trainingsprogramma's krijgen alle teamleden en experts acht tweedaagse instructie- en trainingsbijeenkomsten in onder meer het omgaan met mentale druk en stress, pers/media, samenwerking, wedstrijdvoorbereiding en teambuilding.

WorldSkills 2017 in Abu Dhabi is de 44ste editie sinds 1950. Nederland doet hier vanaf 1962 aan mee. In Abu Dhabi gaan 1.300 deelnemers uit 77 landen gedurende 4 wedstrijddagen in 51 vakrichtingen de internationale competitie met elkaar aan. De deelnemers zijn maximaal 22 jaar.

Kijk voor meer informatie over Team NL op teamnederland.com of worldskillsnetherlands.nl

Zonder feedback kun je niet excelleren

Axelle de Roy betoogt waarom feedback een onmisbaar aspect van je professionele leven is en geeft praktische tips voor het vragen én geven van feedback.

door Axelle de Roy

Feedback en groei pijn

De lerarenopleiding, weet je het nog? Het eindeloos nabespreken van stagelessen, intervisie, zelfreflectie, nog meer stage en feedback. Continue leren, verbeteren en je talenten ontplooiën. Uit je comfortzone komen. Groeien. Het goed willen doen. Tips vragen. Feedback krijgen. Het beste uit jezelf halen. Excelleren.

Feedback was een belangrijk onderdeel van mijn lerarenopleiding. Ik vroeg feedback aan medestudenten ('Is deze opdracht leuk genoeg voor havo 4?'), aan mijn stagebegeleider ('Wat deed ik waardoor de les zo rommelig verliep?') en aan leerlingen (die vonden dat ik mijn best deed om het leuk te brengen, maar wel duidelijker moest schrijven). Ik groeide door die feedback. Soms met groei pijn. Feedback is niet altijd leuk of gemakkelijk, maar wel nodig om echt goed te worden. Excelleren, dat wilde ik. Dus ik pakte de opleiding serieus aan. Ik vroeg feedback, reflecteerde me suf en schreef vier logboeken vol. Ik had een inspirerende tijd en groeide als professional en als mens. Ik ontdekte de kracht van positieve feedback. Ook dat bijvoorbeeld 'oog om oog, tand om tand' niet de handigste manier is om met anderen om te gaan. 'Als een leerling geen huiswerk maakt, kijk ik zijn proefwerk niet na', vertelde ik mijn stagebegeleider. Nou, daar kreeg ik feedback op, niet te zuinig...

Huh, waar is de feedback gebleven?

Na de opleiding kreeg ik een baan als docent. En opeens was het afgelopen: geen enkele collega die mij feedback gaf of voorstelde om een intervisiegroep te

vormen. Iedereen was gefocust op zijn eigen lessen. Er waren wel projectgroepen, maar daarin ging het over leerlingen, lesmethodes of nieuwe ontwikkelingen. Niet over ons eigen functioneren. Toegegeven, mijn ervaringen zijn al weer ruim vijftien jaar oud. Misschien is het nu heel normaal om aan collega's te vragen hoe je jezelf verder kunt ontwikkelen. Vanuit mijn rol als trainer weet ik dat dit niet overal zo is. Ik kom regelmatig op scholen, bijvoorbeeld voor een training aan schoolleiders of een mentortraining LOB. Steeds valt het me op dat docenten meer

‘Wanneer heb jij voor het laatst aan een collega gevraagd wat hij in jou waardeert?’

gericht zijn op het zenden van informatie dan op het stellen van vragen. Als deskundige op je vakgebied moet je natuurlijk kennis overdragen. Maar als regisseur van je eigen ontwikkeling is het stellen van vragen noodzakelijk. Feedback vragen. En doorvragen op de reacties die je krijgt.

Ontwikkelingsgerichte feedback

Wanneer heb je voor het laatst aan een collega

Axelle de Roy

gevraagd wat hij in jou waardeert? En waar je extra aandacht aan kunt besteden? Feedback geven vinden veel mensen lastig en spannend. En feedback vragen is al helemaal ongebruikelijk. Maar wel belangrijk als je wil excelleren en je talenten ten volste wilt benutten. Het is spannend, je stelt je kwetsbaar op. Tegelijkertijd zit daarin de kracht van feedback vragen. Je nodigt uit tot een open, constructief gesprek over wezenlijke zaken. Dat heeft invloed op de sfeer in de docentenkamer. Wanneer feedback 'normaler' wordt, verbetert de samenwerking, neemt het zelfvertrouwen toe en ontwikkelen mensen zich. En daar profiteren ook de leerlingen weer van.

Durf jij het aan?

Feedback is een effectief instrument als je wilt excelleren. Je kunt kiezen voor een luchtige manier, met metaforische vragen. Nodig je collega uit voor een drankje of om samen te lunchen en mijn spel Feedbackkaarten te doen. Daarin zitten vragen als: 'Volgende zomer zou ik graag op een cruiseschip willen werken. Wat zie je mij daar doen?' Of: 'Als ik een auto zou zijn, welke zou ik dan zijn?' Vraag door op de antwoorden, zodat duidelijk wordt welke talenten collega's in je zien en welk advies ze voor je hebben.

Je kunt ook kiezen voor een meer gestructureerde aanpak, waarbij je concreet werkt aan een persoonlijk ontwikkelpunt. Dat is het uitgangspunt van mijn boek Feedback Challenge. Een praktisch instrument waarmee je vijftien dagen feedback vraagt aan collega's, je leidinggevend en anderen (zoals leerlingen en hun ouders). De Feedback Challenge begint met het vragen (en geven) van positieve feedback. Het tweede deel is het reflectiedeel, waarin je nadenkt over feedback uit het verleden en je eigen houding daarin onderzoekt. In het laatste deel staat adviserende feedback centraal en vraag je tips aan je omgeving, waarmee jij kunt excelleren.

Axelle de Roy verzorgt communicatie- en managementtrainingen, binnen en buiten het onderwijs. Zie: www.lomansenderoy.nl

Praktische tips om feedback te vragen aan collega's

1. Kies een geschikt moment. Je collega benaderen na de pauzebel, terwijl zij met een stapel boeken in de armen snel haar postvakje leegt en ondertussen een leerling te woord staat, gaat natuurlijk niet werken.
2. Vertel je collega dat je jezelf graag wilt ontwikkelen en daarom feedback vraagt. Als je de Feedback Challenge doet, kun je zeggen dat het een opdracht is vanuit het boek - je mag mij de schuld geven.
3. Formuleer een persoonlijk ontwikkelpunt en stel een concrete vraag daarover. Vraag bijvoorbeeld om een advies dat je morgen meteen kunt toepassen.
4. Geef je collega tijd om over je vraag na te denken. Spreek af wanneer je erop terugkomt.
5. Vraag door op het antwoord dat je krijgt. Stop niet bij algemeenheden als 'je doet het goed hoor'. Daar heb je niet veel aan, al is het wel fijn voor je ego. Als je het niet eens bent met de reactie van je collega, vraag dan ook door. Ga jezelf niet verdedigen, hoe verleidelijk misschien ook. Het zorgt er alleen maar voor dat je collega de volgende keer niets meer zegt. Stel vragen als: Wat bedoel je? Wat merk je? In welke situaties doe ik dat? Wat levert het me op om het anders te doen? .

Feedback in de mentorles

'Hé gast, wat heb jij nou voor schoenen aan?' 'Ja, voor jou is wiskunde makkelijk, maar voor mij niet!' Dingen die leerlingen tegen elkaar zeggen. Voor pubers is de mening van peers van groot belang. Mijn ervaring is dat jongeren, als ze daartoe uitgenodigd worden, graag feedback vragen aan elkaar. In het begin gaat dat wat onwennig, maar al snel overwint hun nieuwsgierigheid. Het spel *Blik op jong talent* kan daarbij helpen. Het geeft leerlingen inzicht in hun talenten en interesses, door 'medespeelvragen' die anderen voor hen moeten beantwoorden. Vragen als 'Ik mag optreden in het circus, wat zou ik het beste kunnen?' of 'Welk vakantiebaantje zou goed bij mij passen?' Jongeren zijn altijd erg benieuwd naar de antwoorden die hun klasgenoten geven. Je ziet ze glunderen, als ze te horen krijgen waar ze goed in zijn. Spelenderwijs krijgen ze zo positieve feedback. Je kunt dit soort vragen goed inzetten in een mentorles. Zo ontwikkel je de meningsvorming van leerlingen, geef je jongeren extra zelfvertrouwen en help je ze te ontdekken waar ze goed in zijn. Feedback helpt ook leerlingen excelleren!

StartUp! Excellent Ondernemen voor

mbo'ers met ondernemersambitie

Vorig schooljaar startte het Regio College in Zaandam een programma waarmee studenten uit verschillende opleidingen leren hoe je een bedrijf kunt starten. Een programma van acht maanden dat ze naast hun opleiding volgen. Alle studenten krijgen hierbij ook persoonlijke coaching.

door Truda Zijp

Denise Kelder is derdejaars student bij de opleiding 'Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen'. Zij is de winnaar van de 'Grande Finale' waarmee Excellent Ondernemen het programma vorig schooljaar afsloot. Tijdens een slotbijeenkomst presenteerden alle studenten zichzelf en een gemaakt bedrijfsplan aan publiek en een jury. Denise ontving als winnaar een financiële bijdrage van vijfduizend euro van de Rabobank.

Jage van Uuden is de coördinator van het programma en Dorine Mobron de ondernemerscoach. Met z'n drieën kijken ze terug op hun ervaringen tijdens het eerste jaar Excellent Ondernemen, dat startte met vijftien deelnemers. Van Uuden: 'Meer roc's bieden een dergelijk programma aan. Bij ons kunnen tweede-, derde- en vierdejaars studenten van niveau 3 en 4 zich aanmelden. Ze moeten door een strenge selectieprocedure: vooraf opdrachten maken, een CV opstellen en een korte presentatie voorbereiden voor het selectiegesprek. Met een team van zes mensen hebben we het programma zelf gebouwd. Het kost de deelnemers gemiddeld acht uur per week met een lesavond en daarnaast allerlei opdrachten. Ze krijgen masterclasses van ondernemers uit de regio over onderwerpen als marketing, trendwatching, netwerken, verdienmodellen en missie en visie.' Mobron vertelt waarom dit programma, met subsidie van het ministerie, is ontwikkeld. 'Ondernemerschap is een belangrijke competentie voor je toekomstige loopbaan, waarin je steeds te maken hebt met

veranderingen. Het onderwerp past ook bij deze regio: de Zaanstreek heeft van oudsher een ondernemerscultuur. De jongeren werken individueel of in groepjes een ondernemersidee uit. We coachen ze daarbij op hun persoonlijke ontwikkeling, het ondernemerschap en voortgang.'

Net als in het echte leven

Denise heeft met BY DÉNI een eigen tassen- en sieradenlijn ontwikkeld, die ze via haar website (www.bydeni.nl) en social media al verkoopt. 'Dit wil ik in de toekomst uitbreiden. Je bent tijdens het programma vooral bezig met wat je zelf leuk vindt. Het is daarbij heel nuttig om samen ideeën op te doen

***'Denise heeft met BY DÉNI
een eigen tassen- en
sieradenlijn ontwikkeld'***

en elkaar te helpen. Met deze groep is het samenwerken leuker dan in je gewone klas. Het is wel druk, tijd voor een bijbaantje heb ik niet, maar dat is niet erg.' Mobron merkt op dat de jongeren tijdens het proces tegen van alles aanlopen. 'Ze bespreken met elkaar wat lastig is en hoe je dat oplost. Soms mis-

lukt een idee of valt iemand af. Het is een groepsproces waarbij iedereen zijn eigen kwaliteiten inzet, het is net als de zoektocht in het echte leven. Ondernemers weten elkaar in de praktijk ook te vinden, helpen elkaar en werken samen. Drie studenten zagen af van het opzetten van een eigen onderneming. Zij werden tijdens het proces adviseurs voor de andere studenten, die op hun beurt de klanten waren van de adviseurs. Zo gebeurt er van alles.'

Zelf iets neerzetten

De intrinsieke motivatie voor Excellent Ondernemen is sterk aanwezig, volgens Mobron. 'Een persoonlijke drive om zelf iets te willen neerzetten. Het zijn mensen die bereid zijn om veel te investeren. Als ondernemer moet je met onzekerheid kunnen omgaan, tegenslagen verwerken en met uitgestelde beloning dealen. Ze zijn ook servicegericht, ze willen tevreden klanten. Een idee begint vaak met iets dat je mist of wat je onhandig vindt en er daarom iets mee wil.' Dat herkent Denise direct. 'Dat begon bij mij met de Ibiza Style tassen. Ik vond ze te gek, maar ook te duur. Ik ben creatief en dacht: 'Dit kan ik zelf nog leuker en goedkoper maken.' Ik zette de gemaakte tassen op Facebook. De reacties waren overdonderend, ik verkocht alles. Het werd me toen te veel: naar school en tot 's avonds laat bestellingen van klanten afmaken. Ik stopte ermee. Nu heb ik het geprofessionaliseerd en ga ik niet meer overal op in, ik bepaal zelf wat ik maak en wanneer. Ik hou er rekening mee dat ik mijn opleiding nog moet en wil afmaken.' Mobron: 'Leren doseren, plannen en kaderen. De drive is groot, sommigen maken hun opleiding af op hun tandvlees.'

Evenwicht zoeken

Deze jongeren zijn geen volgers, wel leiders, ziet Mobron, zelf ondernemer. 'Ze kunnen heel veel aan, hebben een enorme workload en zijn erg ambitieus.' Hoe coach je deze jongeren? 'Vooral heel veel vragen stellen, luisteren, porren en prikkelen. Het gaat niet alleen om 'Hoe bouw je een eigen bedrijf?' het gaat ook over 'Hoe word ik een ondernemend mens?' Ik merkte dat ik in het begin uit enthousiasme te veel suggesties gaf. Het is vooral zoeken naar het evenwicht tussen loslaten en erbij blijven. Mbo'ers zijn doeners, ze hebben soms de neiging om focus te verliezen, daar kun je ze bij helpen. Denise: 'Ik ga graag zelf op ontdekkingsstocht en heb af en toe bevestiging nodig: 'Je doet het goed.' Mijn coach liet me ook zien dat ik vaak een 'maar' heb, een probleem of een angst. Ik wil graag alles in de hand houden. Ik leerde om dat vaker los te laten en te denken in mogelijkheden in plaats van problemen, durven doen.'

En nu verder

Tien deelnemers sloten het programma af met een groepsassessment, een individueel eindgesprek en

Denise Kelder: winnares Grande Finale Excellent Ondernemen

de Grande Finale met daarin de presentaties van de deelnemers. Dit schooljaar start het team met ongeveer 25 nieuwe deelnemers. Van Uuden: 'We gaan het programma 'Bouw een bedrijf' meer centraal stellen, de masterclasses van de gastdocenten schikken we daar omheen. Zo zorgen we voor een betere verbinding tussen theorie en praktijk. Nieuw dit jaar is, dat we de masterclasses voor iedereen openstellen. Collega docenten gaven aan hier ook belangstelling voor te hebben.' Denise vindt het jammer dat het programma Excellent Ondernemen erop zit. Ze gaat naast het afronden van haar opleiding verder met BY DÉNI, ze heeft inmiddels contacten

***'De reacties waren
overdonderend, ik
verkocht alles'***

in het buitenland, waar ze gaat kijken naar verdere mogelijkheden. Eerder haalde ze het Brugjaar politie diploma en het diploma van de opleiding Jeugdzorg. 'Nu nog het diploma Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen niveau 4. Ben benieuwd wanneer ze me in de toekomst van pas komen.'

NVS-NVL Academie

Op welk vlak wil jij jezelf verbeteren?

We hebben als vereniging voor begeleiders in het vo en mbo een heldere missie: bijdragen aan een sterke, professionele beroepsgroep. Daarom de NVS-NVL Academie: zonder winstoogmerk willen we onze achterban professionaliseren op het gebied van loopbaanontwikkeling en leerlingondersteuning. We beschrijven hier een aantal trainingen die je dit schooljaar kunt volgen.

VOORBIJ DE BEROEPSSTANDAARD: VAN THEORIE NAAR PRAKTIJK (VO EN MBO)

Inspiratiesessie Voorbij de Beroepsstandaard

De op 1 juni uitgegeven Beroepsstandaard voor de Zorgcoördinator maakt inzichtelijk wat er van de zorgcoördinator verwacht wordt en dient als maatstaf waaraan je je beroepsmatig handelen kan toetsen. Als ondersteuning bij deze publicatie organiseren we de inspiratiesessie Voorbij de Beroepsstandaard. Tijdens deze inspiratiesessie ga je met collega's uit het land aan de slag met vragen als: Hoe kan ik de Beroepsstandaard inzetten voor mijn werk? Hoe ga ik in gesprek met mijn leidinggevende over de Beroepsstandaard? Ook prikkelen we deelnemers om na te denken over hun eigen professionele identiteit: Wat is dat voor jou en hoe kun je jezelf ontwikkelen? De middag opent met een plenair deel, daarna gaan zorgcoördinatoren uit het vo en uit het mbo afzonderlijk van elkaar aan de slag om aan te kunnen sluiten bij de eigen beroepspraktijk.

Wat is een inspiratiesessie?

Door middel van inspiratiesessies wil de NVS-NVL leerlingbegeleiders en zorgcoördinatoren in het vo en mbo faciliteren in het uitwisselen van kennis, ervaring en good practices. Een inspiratiesessie is een efficiënte en leuke manier om je kennis bij te schaven en om verdieping te zoeken rondom een actueel thema, samen met collega's en onder leiding van een inhoudelijk expert.

Welke investering doe je?

Deze inspiratiesessie duurt drie uur en vindt plaats op 9 november in de omgeving van Utrecht, van 16.00 - 19.00 uur. De exacte locatie volgt spoedig.

Leden van de NVS-NVL betalen € 50, niet-leden € 75

BASISTRAINING LOOPBAANGESPREKKEN (VO EN MBO)

Als je aan loopbaangesprekken denkt, denk je aan Marinka Kuijpers. Goed nieuws: Kuijpers geeft deze door de Loopbaan-groep ontwikkelde cursus zelf. De Basistraining Loopbaangesprekken is wetenschappelijk getoetst, heeft zich bewezen in de praktijk en bestaat uit achtergronden van loopbaanleren, het praktisch toepassen van loopbaancompetenties in gesprekken, leren reflecteren en leren activeren. Heb je deze training eerder met succes afgerond? Ga door naar de tweedaagse Verdiepingstraining tot Schoolcoach Loopbaangesprekken, die de NVS-NVL ook aanbiedt en ook wordt gegeven door Kuijpers. Een voorwaarde tot inschrijving is het afronden van de Basistraining.

Wat zegt Marinka Kuijpers over de training?

'De maatschappij verandert. De arbeidsmarkt is complex en dynamisch. Mensen moeten hun eigen loopbaan leren vormgeven. Het onderwijs heeft de opdracht om jongeren hier op voor te bereiden. Dat vraagt om een leeromgeving die praktijkgericht, dialogisch en vraaggericht is. Professionalisering van begeleiders en advies op scholen is nodig om dit te realiseren.'

Welke investering doe je?

De Basistraining duurt twee dagen, beide keren van 9.30 - 16.30 uur, met twee uur voorbereiding per keer. Je kunt je inschrijven voor de volgende data:

9 november en 30 november 2017 (Amersfoort)
15 februari en 15 maart 2018 (Zwolle)
12 april en 17 mei 2018 (Den Bosch)

Leden van de NVS-NVL betalen € 900, niet-leden € 1025

Kijk op nvs-nvl.nl/academie

VERANDERKRACHT EN PERSOONLIJK LEIDERSCHAP: HOE NEEM JIJ REGIE OP LOB? (vo)

Waarom werken aan veranderkracht voor LOB?

Een veel gehoorde opmerking van decanen is: 'Ik weet wat ons te doen staat, maar krijg het in de praktijk niet voor elkaar.' Vaak lukt het niet om weerstand te doorbreken en draagvlak te creëren voor LOB. Er wordt teveel gefocust op de uitkomst ('Het moet anders, dus voortaan moet je het op deze manier doen.') en te weinig op de elementen die aan dat gedrag ten grondslag liggen. In een proces waarbij je van iedereen een bijdrage vraagt, is persoonlijk leiderschap cruciaal. In zo'n proces neem je altijd jezelf mee. Hoe geef je sturing aan jezelf en je eigen handelen en hoe ondersteun en begeleid je de ander daarbij? Daar ga je tijdens deze tweedaagse training mee aan de slag. Elke deelnemer sluit de cursus af met een praktisch plan van aanpak met uitvoerbare stappen en ideeën hoe dit in de school, in samenwerking, uit te gaan voeren.

Wat zeggen onze trainers over deze cursus?

Els van Osch: 'Veranderkracht begint bij jezelf. Om anderen te bewegen, is het van belang jezelf goed te kennen en te weten welke kwaliteiten je zelf in kan zetten. Kennis van je omgeving, krachten die een rol spelen en inzicht in het 'grote' plaatje helpen om je doelen te bereiken.'

Anna de Rijk: 'Door zowel aan de beleidsmatige kant als bij de uitvoering van het onderwijs betrokken te zijn, heb ik een goed beeld van hoe moeilijk het is om een verandering in gang te zetten, deze te ontwikkelen en te borgen. Inmiddels heb ik veel ervaring met waarom het wel kan en hoe je zelf eigenaarschap kan ontwikkelen.'

Welke investering doe je?

Deze tweedaagse training wordt dit schooljaar drie keer gegeven, op de volgende data:

5 oktober en 2 november 2017 (Amsterdam)

18 januari en 15 februari 2018 (Zwolle)

15 maart en 12 april 2018 (Arnhem)

Leden van de NVS-NVL betalen € 650, niet-leden € 725

Agenda

Welke trainingen kunt je nog meer bij ons volgen?

21 september

- Aan de slag met de Routekaart voor LOB in het vmbo BB, KB en GL (vo)
- Aan de slag met de Routekaart voor LOB in het vmbo TL (vo)

5 oktober

- Tussenjaar? Help leerlingen en ouders op weg (vo en mbo)
- Veranderkracht en persoonlijk leiderschap: Hoe neem jij regie op LOB? (vo) - dag 1
- Intervisie ervaren decanen (vo) - dag 1
- Intervisie ervaren SLB'ers (mbo) - dag 1
- Intervisie ervaren zorgcoördinatoren (mbo) - dag 1

11 oktober

- LOB doen we samen: training voor decanen/LOB-coördinatoren met leidinggevende (vo)

12 oktober

- Basiscursus Decanaat - dag 1
- LOB en ouderbetrokkenheid (vo)
- Inspiratiesessie - Het loopbaandossier: van vmbo naar mbo

2 november

- Aan de slag met de Routekaart voor LOB in het vmbo TL (vo)
- Basiscursus Decanaat - dag 1
- Veranderkracht en persoonlijk leiderschap: Hoe neem jij regie op LOB? (vo) - dag 2
- Intervisie ervaren decanen (vo) - dag 2
- Intervisie ervaren SLB'ers (mbo) - dag 2
- Intervisie ervaren zorgcoördinatoren (mbo) - dag 2

9 november

- Basistraining loopbaangesprekken (vo en mbo) - dag 1
- Inspiratiesessie - Voorbij de Beroepsstandaard: van theorie naar praktijk in het vo

16 november

- Tussenjaar? Help leerlingen en ouders op weg (vo en mbo)

30 november

- Basistraining loopbaangesprekken (vo en mbo) - dag 2
- Intervisie ervaren decanen (vo) - dag 3
- Intervisie ervaren SLB'ers (mbo) - dag 3
- Intervisie ervaren zorgcoördinatoren (mbo) - dag 3

Wij kunnen de meeste trainingen ook op maat aanbieden. Kijk op www.nvs-nvl.nl/academie voor de mogelijkheden of mail naar onze coördinator Ellen Rozeman: e.rozeman@nvs-nvl.nl

Een krachtige leerling begint

bij een krachtige leraar

Bouw jij mee aan het lerarenregister?

Dat kan!

Doe mee

In meedenksessies
of als koploperschool

Gebruik je zeggenschap

En stem vóór 24 september op
jouw vertegenwoordiger

Meer weten over de wet Beroep Leraar en Lerarenregister?
Kijk dan op: registerleraar.onderwijscoöperatie.nl

Als ik één ding binnen mijn school mocht veranderen...

Marjolein Albert, coach gedragsmanagement 'VCPO Spijkenisse' en 'Hart voor de Groep'

De gastauteurs van deze estafetterubriek laten zich ongehinderd door budget, beleid en onbenulligheden uit over hun ideale school. Deze editie pleit Marjolein Albert voor betere integratie tussen structuurklassen met reguliere klassen.

Als ik één ding binnen mijn school mocht veranderen, dan zou ik ervoor willen zorgen dat onze structuurklassen (financiële administratie) meer integreren met de reguliere klassen. Nu zijn ze nog apart en dat is op zich prima, maar er wordt door de studenten van het reguliere onderwijs nog wel negatief gekeken naar de 'autistengroepen'. Autisten gedijen over het algemeen bij rust, voorspelbaarheid en regelmaat. Die onderwijsbehoeften zijn te weinig aanwezig in de reguliere klassen, met als gevolg dat sommige studenten hun studie voortijdig afbreken. Als coach van leerkrachten in het basisonderwijs (zelf jarenlang in het sbo gewerkt) ben ik actief aan de slag gegaan met het creëren van een rustige, veilige en prettige leeromgeving. Ook op het mbo zou ik hier meer mee willen doen, met als doel dat er in de reguliere klassen meer rust, veiligheid en structuur komt. Het lijkt me geweldig om onze reguliere klassen en structuurklassen begeleid kennis te laten maken met elkaar. Ik denk dan aan het bij elkaar kijken en presentaties laten doen. Onbekend maakt onbemind, dat merk je nu nog wel bij ons op school.

'Lach met elkaar'

Met het oog op Passend Onderwijs zou ik wensen dat over een aantal jaar de voorwaarden aanwezig zijn om zo min mogelijk speciale klassen te hebben. Denk aan bijvoorbeeld aparte plekken in/bij een reguliere klas, waar leerlingen in alle rust kunnen werken na de uitleg. Maar denk ook aan leerkrachten die inzien hoe belangrijk het is om momenten van rust te creëren in onze maatschappij. Ik loop regelmatig door de gangen van onze school en hoor dan dat het een drukte van belang is in sommige klassen. Uiteraard is dat soms onvermijdelijk, zeker als er

samengewerkt moet worden. Toch pleit ik voor meer rustmomenten. Ook pleit ik voor meer leerkrachten die oprecht de verbinding aangaan met hun klassen en mede daardoor de veiligheid vergroten. Maak tijd vrij om in gesprek te gaan met elkaar, luister naar elkaar, leer van elkaar, lach met elkaar, respecteer elkaar. Leraren hebben hierbij een prachtige voorbeeldfunctie. Ook heel belangrijk: zorg dat de kaders helder zijn. Grijp in, indien nodig. Maak duidelijke afspraken. En: fouten maken mag, daar leer je van.

'Prettige en veilige leeromgeving'

In onze participatiemaatschappij kan het geen kwaad om al van jongs af aan de jongeren te leren hoe ze respectvol met elkaar om moeten gaan. Als je jongeren onderling leert vertellen wat zij nodig hebben, is er veel vaker de bereidheid om elkaar daarbij te helpen en rekening te houden met elkaar. Ik zou heel graag een grotere rol als coach bij ons op school willen spelen, zodat ik leerkrachten en studenten kan adviseren over hun rol bij het vergroten van een prettige en veilige leeromgeving. Ik zie dat dan als een rimpel in het water die zich kan verspreiden: leerlingen die dit onthouden, leerkrachten die dit meenemen naar andere scholen. Ik realiseer me overigens wel dat er een kleine groep leerlingen/studenten bestaat die echt niet gebaat is bij het grote groepsgebeuren. Voor hen blijft speciaal onderwijs nodig. Daar kunnen zij beter succeservaringen opdoen.

Talent laten excelleren in een inspirerende, internationale omgeving

Educating for peace and impact op de United World Colleges

Het onderwijs op Nederlandse middelbare scholen is goed. U werkt volop met programma's voor het ontdekken, voeden en ontwikkelen van talent, waardoor u leerlingen vroegtijdig een traject kunt aanbieden dat op hun lijf geschreven is en waarmee ze kunnen excelleren binnen hun eigen mogelijkheden. Eén van die trajecten zou de United World Colleges (UWC) kunnen zijn: 5 en 6 vwo in een internationale omgeving met de nadruk op maatschappelijke verantwoordelijkheid, oftewel 'educating for peace and impact'.

Talent en excellentie bestaan in vele vormen. Waar sommige leerlingen uitdaging nodig hebben op academisch of sportief niveau, snakken andere ernaar zich maatschappelijk te ontwikkelen. Voor deze leerlingen zou de tweejarige opleiding op één van de 17 UWC scholen wereldwijd of een zomerprogramma bij UWC een mooie stap zijn. UWC creëert een omgeving die het ontdekken en ontwikkelen van talenten stimuleert: met gelijkgestemde, gemotiveerde leerlingen, en met een grote vrijheid om initiatieven te nemen en te leren van succes en falen.

Of, zoals Lodewijk van Oord, Head of College van UWC Maastricht, het formuleert: 'Op UWC geven we leerlingen van verschillende sociale, economische en etnische achtergrond een gemeenschappelijke ervaring. We leren dat de weg naar succes niet gemakkelijk is, soms zelfs oncomfortabel, en dat we niet altijd succesvol kunnen zijn. Maar dat, als we over onze vastgeroeste ideeën en vooroordelen heen kunnen stappen, we dingen leren die we altijd blijven meedragen.'

Yoni, leerling op UWC Costa Rica 2015-2017, leerde: 'Talent is overal, maar het is de omgeving die het beperkt of promoot. De motivatie van de leerlingen op UWC, in combinatie met de wil van de leraren om te helpen, maakt dat we onze talenten kunnen ontdekken en samenbundelen om een vreedzame en duurzame wereld te creëren.'

Wij laten u graag kennismaken met de kansen die UWC uw leerlingen kan bieden. Neem contact met ons op via www.uwc.nl.

Joost Thus / joostthus.com

United World Colleges

- Tweejarige IB-opleiding (Internationaal Baccalaureaat, 5 & 6 vwo) met topscores
- Korte programma's op en rondom Nederlandse scholen en in de zomer: UWC xperience
- Sinds 1962
- 17 scholen wereldwijd; in Nederland in Maastricht
- 80-100 nationaliteiten op iedere school; campus met 200 leerlingen
- Sterke combinatie van excellent onderwijs en selectie op ambitie, potentieel en betrokkenheid
- Nadruk op maatschappelijke vrijwilligersprojecten, vrede en duurzaamheid
- Beurzenprogramma, waardoor iedere geschikte leerling de kans krijgt om naar UWC te komen
- Wereldwijd 60.000 alumni (700+ in Nederland)

► Verruiming tegemoetkoming studiekosten onderwijsmasters

De regeling Tegemoetkoming studiekosten onderwijsmasters is per 1 augustus van dit jaar verruimd. Universitaire studenten die hun universitaire studie of promotie hebben afgerond en een universitaire lerarenopleiding of educatieve master in een tekortvak willen behalen, kunnen gebruik maken van deze tegemoetkoming. Zij kunnen de opleiding of master ook in deeltijd volgen. Naast bachelor- en masterstudenten kunnen ook young professionals die minder dan vijf jaar geleden zijn afgestudeerd of gepromoveerd de tegemoetkoming ontvangen. Voorheen was dit twee jaar. De overheid heeft de regeling verruimd om extra eerstegraads leraren in het onderwijs te krijgen, vooral in tekortvakken Nederlands, Frans, Duits, Engels, klassieke talen, wis- kunde, natuurkunde, scheikunde en informatica. Aspirant-leraren kunnen de tegemoetkoming aanvragen t/m 31 oktober 2017. Studenten die in 2018 starten kunnen de tegemoetkoming aanvragen van 1 januari t/m 31 oktober 2018. Meer informatie: www.mastersvoorhetvo.nl

► Middelbare schooltijd bepalend voor later leven

Je middelbare schooltijd is bepalend voor de rest van je leven, zo schrijft de Amerikaanse hoogleraar psychologie Mitch Prinstein in zijn boek Populair, dat in het najaar in Nederland uitkomt. Populaire kinderen zullen later ook vaker succesvol zijn dan de kinde-

ren die gepest worden. De angst om er niet bij te horen ervaren volwassenen net als tieners dat doen. Waarom deze periode zoveel invloed heeft? Prinstein vindt het antwoord in ons brein: het sterk ontwikkelende puberbrein slaat de gebeurtenissen levendiger op dan ons brein op latere leeftijd. Prinstein vindt daarom dat je op school meer moet leren over omgangsnormen en -structuren, in plaats van alleen rekenen en vreemde talen.

► Blockchain toepassen in het onderwijs

Blockchain is een methode uitgevonden door Satoshi Nakamoto (een alias), die toeziet op regulering van de digitale munt Bitcoin. Waar ons reguliere geld door een centrale autoriteit wordt gevalideerd, wilde Nakamoto bij de eindgebruiker zelf neerleggen. Wie in Bitcoins handelt, heeft daarom dezelfde administratie als alle andere gebruikers. Het systeem controleert zichzelf zo dus, en corrigeert als er inbreuk gepleegd wordt. Op 5 september werd er een congres gehouden over de toepassing van deze Blockchain in het onderwijs. 'De nieuwe technologie moet de productie, het gebruik en het

beheer van onderwijsgegevens zowel veiliger, betrouwbaarder als toegankelijker maken en het onderwijs een nieuwe impuls geven', aldus een van de organisatoren. Blockchain kan ook fraude met diploma's automatisch rechtzetten: 'Wereldwijd hebben alle universiteiten er last van, met name Amerikaanse universiteiten klagen steen en been over studenten uit Azië met diploma's die ze niet of nauwelijks kunnen verifiëren.'

► Werkzaam in het onderwijs en een huis kopen?

Waardering te over, als het aankomt op 'ons' werk. Mensen werkzaam in het onderwijs krijgen talloze schouderklopjes van OCW. Die gaan echter niet gepaard met de financiële waardering die de sector graag zou willen krijgen: je werkt in het onderwijs uit overtuiging, niet om rijk te worden. Hoe zit dat als je een huis wil kopen? Wat als je geen vaste aanstelling hebt? Daarover schreef de Nationale Onderwijs Gids een interessant artikel, met vragen én antwoorden. Ook flexdocenten, zzp'ers en invalkrachten komen daarin aan bod. Kijk op de verkorte URL goo.gl/3uXjqw voor het complete artikel.

Van bitcoin naar onderwijs?

Rolmodellen voor eerste generatie scholieren en studenten

Giving Back helpt met het opbouwen van een netwerk

Netwerken is in. Scholieren werken aan hun netwerkvaardigheden vanuit de loopbaancompetenties van Marinka Kuijpers. In elke sollicitatiecursus wordt er op gewezen dat het dé manier is om aan een baan te komen. De organisatie Giving Back helpt eerste generatie scholieren en studenten met het opbouwen van een netwerk, om daarmee hun kansen in studie en werk te vergroten.

door Leo Molenaar

De term ‘eerste generatie’ wordt gebruikt voor jongeren die als eerste in het gezin op een bepaald (hoog) niveau presteren. Vanuit het gezin gezien is ondersteuning dan vaak lastig. Als je zelf niet hebt gestudeerd is het moeilijk om in te schatten hoeveel tijd je aan je huiswerk moet besteden, hoe je moet plannen en welke rol het studentenleven speelt, met al zijn positieve en negatieve kanten. Ook beroeps-perspectieven en inzicht in wat er van iemand in het hoger onderwijs en op de arbeidsmarkt wordt gevraagd, is voor deze ouders onduidelijk. Daarom is er Giving Back.

Wat doet Giving Back?

Giving Back bestaat uit twee takken: een deel voor scholieren en een deel voor studenten. Scholieren krijgen gedurende een jaar persoonlijke begeleiding van een mentor uit het bedrijfsleven of werkend bij de overheid. Daarnaast ontmoeten ze andere ambitieuze jongeren, nemen deel aan workshops en brengen bezoeken aan diverse bedrijven. Studenten krijgen grotendeels dezelfde onderdelen. De rode draad in beide programma's is het creëren van rolmodellen. Omdat die bij eerste generatie scholieren en studenten vaak ontbreken, worden ze op deze wijze toegevoegd. Waarom is het eigenlijk zo belangrijk om rolmodellen te hebben? Directeur Karim El-Khetabi vertelt: ‘Succes inspireert. Neem bijvoorbeeld Ahmed Aboutaleb, een Marokkaanse man die het tot burgemeester van Rotterdam schoot. Dat

is een voorbeeld voor veel jongeren. Die denken: als hij het kan, dan kan ik het ook. Maar het kan net zo goed een ondernemer zijn, of een wijkagent. Als we een jongere weten te inspireren, dan is de kans groot dat hij op den duur zelf een rolmodel wordt. Het is een olievlek.’

‘Op de jongeren die we helpen hebben we een enorme impact’

Giving Back op buitenlandreis: bij de NL-ambassade in Lissabon

Adil (zie kader pagina 35) interviewt netwerkprofessionals op een identity leadership seminar

Deelnemers worden door Giving Back gekoppeld aan een mentor. Mannen aan jongens, vrouwen aan meisjes. Daarbij kijkt men zoveel mogelijk of persoonlijkheid, professie, beroepswensen en interesses bij elkaar passen. De mentor laat de deelnemer kennismaken met nieuwe activiteiten, plaatsen, mensen, omgangsvormen en zienswijzen. En helpt hem of haar met studie- en beroepskeuze.

Doelstellingen

In 1999 werd Giving Back opgezet door drie in Nederland woonachtige Amerikanen: een topman van McKinsey, een succesvolle zakenman en een militair. In Amerika is mentoring gebruikelijker dan hier. Zij dachten dat het een waardevolle aanvulling zou zijn op de Nederlandse cultuur. El-Khetabi werd in 2014 directeur van de organisatie. Een persoonlijke motivatie lag daaraan ten grondslag, want hij was zelf een eerste generatie student. Tijdens en na zijn studie liep hij tegen muren op en kwam tot de ontdekking dat het hem aan een netwerk ontbrak. 'Ik ben opgegroeid in een achterstandswijk in Rotter-

dam Noord en niemand in mijn omgeving ging naar het hbo of wo. Ik zou in die tijd heel veel aan een programma als dit hebben gehad, realiseer ik me nu.'

'Waarom is het zo belangrijk om rolmodellen te hebben?'

Giving Back werkt voor scholieren in de vier grootste steden: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht. Twaalf deelnemende middelbare scholen dragen elk jaar hun opvallendste en meest ambitieuze 4 havo- en 5 vwo-scholieren voor. Per school kunnen tien leerlingen deelnemen aan het project, per stad dertig. Het studentenprogramma werkt landelijk. Studenten kunnen zich individueel aanmelden, zonder tussenkomst van hun instelling.

Voorkom frustratie van talent!

Vergroot de zelfredzaamheid van uw leerlingen met dyslexie door ze te laten werken met compenserende dyslexiesoftware.

Effectief

‘Het onderzoek naar de effectiviteit van ondersteunende technologie laat zien dat technologie positieve effecten kan hebben op zowel de kwaliteit van taken en de snelheid waarmee ze worden uitgevoerd als op zelfstandigheid, motivatie en volgehouden aandacht. Daarnaast zijn positieve effecten gevonden op het niveau van de lees- en spellingvaardigheid, woordbegrip en tekstbegrip.’

Rolak M. & Henneman J., Zorg om dyslexie, Garant 2010

Eerlijke kans bieden

Wilt u, net als wij, kansen creëren voor al uw leerlingen bij wie lezen en/of spellen een uitdaging vormen, zet dan in op **Alinea, Read&Write, Kurzweil** of **Sprint**.

Wij helpen u graag om ervoor te zorgen dat uw leerlingen maximaal profijt hebben en dat school-moeheid en demotivatie worden voorkomen.

Lexima
**biedt met vier state-
of-the-art producten altijd
de best passende oplossing!**

Tel 033-434 80 00 | info@lexima.nl | www.lexima.nl

De organisatie wil graag uitbreiden, naar Eindhoven bijvoorbeeld, maar is er ook kans dat Giving Back gaat samenwerken met een middelbare school in, laten we zeggen, Den Helder? Dat lijkt niet erg waarschijnlijk: 'In de eerste plaats is daar geen hoger onderwijsinstelling in de buurt, maar bovenal is de populatie te weinig allochtoon. Hoewel Giving Back zich richt op alle eerste generatie studenten, heeft 80 à 90% van de deelnemers een andere cultu-
rele achtergrond. Dat heeft ook te maken met de doelstellingen van Giving Back: het creëren van de toekomstige rolmodellen in de top van bedrijfsleven en overheid. Voor autochtone Nederlanders zijn die rolmodellen al volop aanwezig.'

Giving Back werkt samen met enkele grote bedrijven en organisaties, zoals Akzo Nobel, het Ministerie van Defensie, PWC en Nuon. Zij ondersteunen niet alleen financieel, maar ook met de inzet van mentoren en kennis. Hun redenen om mee te doen zijn sociale bewogenheid en de constatering dat de top van hun bedrijven geen juiste afspiegeling van de huidige samenleving vormt. Die is niet divers genoeg. Er is iets wat de doorstroom tegen houdt en één van de oorzaken blijkt datgene te zijn waar Giving Back zich hard voor maakt: het opbouwen van een relevant netwerk. Giving Back biedt de gelegenheid om de beste en meest ambitieuze leerlingen en studenten alvast kennis te laten maken met hun organisatie.

El-Khetabi: 'De kracht van Giving Back zit er in dat we een duidelijke doelgroep hebben en dat alle betrokkenen weten waar we voor werken: meer eerste generatie studenten in de top van het bedrijfsleven krijgen. We kunnen helaas niet iedereen helpen, maar op de jongeren die we wel helpen hebben we een enorme impact.'

Karim El-Khetabi

Adil Tahri:
lid van het Giving Back
Studentenprogramma

Sinds een jaar neem ik deel aan Giving Back. Ik doe nu de leraren-opleiding Engels. Hiervoor heb ik havo gedaan en volgend jaar start ik met een bachelor Psychologie. Giving Back heeft me enorm geholpen met het bijstellen van mijn ambities. Toen ik mijn mentor voor het eerst ontmoette, stelde hij me direct enkele kritische vragen: Hoe vind je het wat je aan het doen bent? Waar wil je naar toe? Daar ben ik toen wel over na gaan denken. Een mentor zet de spotlight echt even helemaal op jou. In mijn familie ben ik de eerste die naar de universiteit zal gaan. Hoewel mijn vader me gestimuleerd heeft om een goede studie te kiezen, ben ik pas echt ambitieus geworden door Giving Back. Doordat ik daar studenten ontmoette die een doel willen bereiken en daar ook de discipline voor hebben, heeft dat bij mij iets aangewakkerd. Ik wil nu ook het maximale uit mijn capaciteiten halen. Daarom ga ik na het behalen van mijn hbo-propedeuse overstappen naar de universiteit. Ik wil de leraren-opleiding niet tekort doen, maar die keuze heb ik vooral gemaakt uit veiligheid. De opleiding Psychologie past beter bij me.

Ik werd aan mijn mentor gekoppeld op basis van een intakegesprek met Giving Back. Vervolgens ging ik met hem aan tafel, met als ondersteuning een vragenlijst die ik vooraf kreeg. Daarin stonden vragen over waar ik goed in ben, waar ik bang voor was, dat soort dingen. Mijn mentor is woordvoerder bij de Koninklijke Landmacht en we spreken elkaar nu eens in de drie maanden. Dat is niet vaak, maar ik sta dan wel gelijk weer op scherp. Pas de laatste jaren heb ik de knop om weten te zetten om meer uit mezelf te halen. Ik weet nu dat het er niet om gaat hoe intelligent je bent, maar dat het gaat om je instelling. Als je succesvol wilt zijn, moet je er tijd en moeite in stoppen en dan krijg je het dubbel zo hard terug. Om Giving Back te laten slagen moet je naar de workshops en evenementen gaan die worden aangeboden. Je moet een open mindset hebben en een actieve houding aannemen. Alleen dan levert het wat op. Ik zie het als een reis die ik maak. Daarbij ga ik regelmatig onderuit, maar de kunst is om jezelf gewoon weer op te rapen en verder te gaan.

Zonder Giving Back had ik mijn stageplek bij Brandpunt van de KRO-NCRV nooit gekregen. Verder ben ik ook op een andere manier betrokken bij Giving Back. Ik zit namelijk in de redactiecommissie, waarvoor ik interviews afneem met interessante mensen binnen en buiten Giving Back. Dit komt allemaal in de nieuwsbrief terecht en op de website. Ik voel me erg verbonden met alle deelnemers. Het heeft me veel vriendschappen opgeleverd, ook met mensen uit andere steden die ik anders nooit had ontmoet.

100% Baangarantie

Geen opleidingskosten

Salaris in het 2e jaar

Aan de slag als treinmonteur?

TECHNIEKFABRIEK

leren werken, werkend leren

www.nedtrain.nl/techniekfabriek

TechniekFabriek is
een onderdeel van NS

SJI | Stichting
Jeugdinterventies

Laat jij
OMA* altijd
thuis?

*oordelen, meningen,
aannames

Training 'Samen verder op School'

Voorkom uitval van leerlingen én docenten!

- Praktische training speciaal ontwikkeld voor professionals in het onderwijs
- Gericht op 'zelf ervaren'
- Tips en advies voor het bewaken van eigen grenzen
- Verschillende modules, ook los af te nemen
- Trainers, gespecialiseerd in het verbinden van onderwijs en zorg

www.stichtingjeugdinterventies.nl

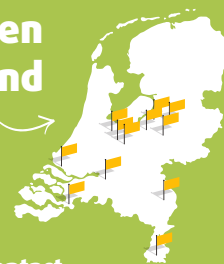
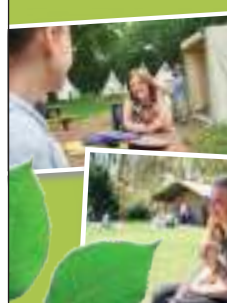

Omdat je als kind
de natuur wilt
ontdekken!

- Groepsgebouwen midden in de natuur
- Veel buitenruimte
- Het programma bepaal je zelf!
- Overnachten al mogelijk vanaf € 16,50 inclusief catering
- Keuze uit slaapzalen, slaaphutjes of safaritenten

44 groepsverblijven
door heel Nederland

Contact

0800 - 400 400 4 (gratis)

info@paasheuvelgroep.nl

www.groepsgebouw.nl

[facebook.com/paasheuvelgroep](https://www.facebook.com/paasheuvelgroep)

Nimeto student Pien Hoveling naar WorldSkills Abu Dhabi

In maart van dit jaar vond in RAI Amsterdam het nationaal kampioenschap van Skills Heroes plaats: vakwedstrijden waar de beste mbo-studenten van Nederland hun skills laten zien.

*‘Ik ga opnieuw voor goud!
Maar wat er ook gebeurt,
ik ga vooral genieten’*

Eremetaal

Drie studenten van Nimeto Utrecht kregen de kans om hun talenten te tonen en alle drie wisten zij een podiumplaats te bemachtigen. Europees kampioen Etaleur, Pien Hoveling toonde met 548 punten excellent vakmanschap en behaalde hiermee voor de tweede maal een gouden medaille.

Runner-up Francis Madern behaalde met 544 punten het zilver. Amy Kuijper wist in de categorie Interieur Adviseur met 529 punten een bronzen medaille te bemachtigen.

WorldSkills

Met het behalen van de gouden medaille veroverde Pien Hoveling een plek in Team Nederland voor deelname aan het WK Skills dat van 14 t/m 19 oktober zal plaatsvinden in Abu Dhabi. Daar strijden ruim 1.300 deelnemers uit de 77 bij WorldSkills aangesloten landen in 51 beroepen voor een plek op het erepodium. Team NL wordt vertegenwoordigd door 25 nationaal mbo-kampioenen van maximaal 22 jaar oud.

Pien gaat voor goud tijdens WorldSkills Abu Dhabi, het WK voor beroepen. Bij etaleren richt Pien een etalage in. Het gaat daarbij om de visuele presentatie van producten. Er wordt op een eigentijdse en creatieve manier gebruik gemaakt van materialen, waarbij de productpresentatie erg belangrijk is.

Over Nimeto Utrecht

Nimeto Utrecht is de mbo-vakschool voor creatieve ruimtemakers. Of je nou kiest voor ‘Vormgeving en Styling’, ‘Creatieve Techniek’ of ‘Vastgoed en Makelaardij’, bij ons leer je hoe je vormgeeft aan de ruimte om je heen. De ruimte waarin je woont, werkt, winkelt en ontspant. Of het nou gaat om een huis of een winkel, om ontwerp, inrichting, onderhoud of communicatie.

Om vorm te geven aan de ruimte in de wereld om ons heen hebben we vakmensen nodig. Zelfbewuste, creatieve ruimtemakers die precies weten wat ze doen. Zulke mensen leiden wij op.

Jongeren met AD(H)D

AD(H)D veroorzaakt rusteloosheid, impulsiviteit en gebrek aan concentratie bij leerlingen. Hoe ondersteunt u jongeren met zwakke executieve functies? En hoe houdt u in de klas rekening met de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen met AD(H)D?

Kom naar het congres en leer welke aanpak werkt!

Begeleiding en
ondersteuning in het
onderwijs

Locatie

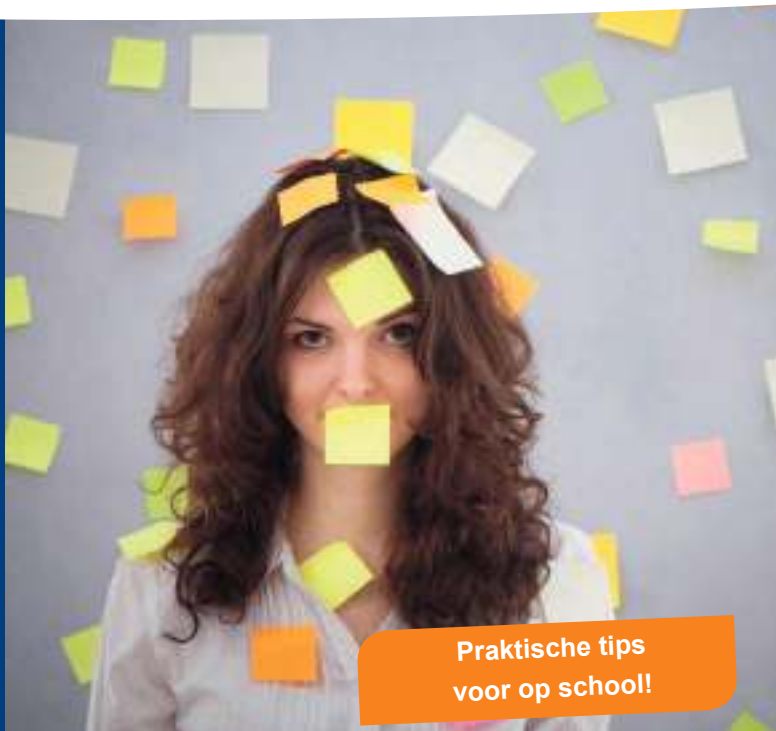
In de Driehoek, Utrecht

Datum:

Woensdag 13 december 2017

Inschrijven

www.medilexonderwijs.nl/adhd

**Praktische tips
voor op school!**

Medilex Onderwijs - Congressen en cursussen voor het onderwijs

T. (030) - 700 12 20 E. info@medilexonderwijs.nl

Doe méér voor
MOLENS

molenfonds.nl

Het grootste vakblad voor begeleiders in vo & mbo

In oktober...

... beroepen en arbeidsmarkt:
aansluiting gezocht!

- Van havo naar hbo: soepel overstappen
- 21st century skills
- Bouwend Nederland: tekort aan vaklieden

Bij de Les
praktisch en deskundig

Bij de Les
gratis ontvangen?
Word lid
van NVS-NVL

Bij de Les is een uitgave van de Nederlandse Vereniging van Schooldecanen en Leerlingbegeleiders.
Leden van de vereniging NVS-NVL ontvangen Bij de Les altijd gratis.
www.nvs-nvl.nl

NVS-NVL
De vereniging voor alle
begeleiders in het vo en mbo

94% van de deelnemers
raadt 'Meidenvenijn
in het mbo' aan!

Meidenvenijn in het mbo

Ruim één op de zes meiden in het mbo wordt gepest. Ernstige gevolgen als depressiviteit of schooluitval zijn helaas geen uitzondering. Welke middelen zet u in om meidenvenijn tegen te gaan? Hoe gaat u in gesprek met meiden die elkaar pesten? En hoe helpt u slachtoffers van meidenvenijn bij het herstellen van schade en vertrouwen?

Pak pestgedrag tussen meiden effectief aan!

PREVENTIE, SIGNALERING EN AANPAK
VAN PESTGEDRAG TUSSEN MEIDEN

Locatie:

Figi, Zeist

Datum:

Dinsdag 21 november 2017

Inschrijven:

www.medilexonderwijs.nl/meidenvenijn-mbo